

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Little Russian Nat'l Union
of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year.....\$2.00 Canada & Europe:
half year.....1.00 per year.....\$3.00
single copy......03 half year.....1.50

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ“
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік.....\$2.00 Канада і Європа:
на шість місяців.....1.00 на рік.....\$3.00
погод. число .03 на шість місяців 1.50

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

РІК XXII.

Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер 24-го вересня 1914.

Ч. 53.

121

VOL. XXII.

Jersey City, N. J., Thursday, September 24, 1914.

N. 53.

МОСКАЛІ ПРИСТУПАЮТЬ ДО ОБЛОГИ КРІПОСТИ ПЕРЕМИШЛЯ.

Австрійські війська лагодять ся до рішальної битви в Галичині.

Вислід битви на терені війни у Франції ще нерішений.

Німецькі підводні судна затопили три англійські воєнні кораблі.

Війна з Росією.

в Галичині:

ПОЧАТКИ ОБЛОГИ ПЕРЕМИШЛЯ.

Петроград (через Лондон), 22. вересня. — Російська армія, одержавши зі Львова важкі облогові гармати, приступила до облоги Перемишля. Перемишльські форти відповіли огнем.

Про цікавоте окруження перемишльської кріпости нема ще згадки. З положення Перемишля належить припускати, що російська армія зближилася до форту від східної і південної сторони кріпости, які лежать на правім березі ріки Сяну, т. є. на лівій Мидка-Біків-Красечяні.

МОСКАЛІ ЗАНЯЛИ МІСТО ЯРОСЛАВ.

Берлін, 22. вересня. — З Відня доносять, що австрійська армія опустошила місто Ярослав, потім Москалі заняли місто, запаливши його в кількох місцях. Австрійська армія подала ся назад в напрямі Тарнова.

Як се було вже давніше згадано, в Ярославі знаходиться лише один форт, який має боронити перехід через ріку Сян. Коли австрійська армія без битви опустошила Ярослав, що підтверджується і російськими телеграфами, то зі сего можна заключати, що Москалям удалося вже в низьмі місця (правдоподібно коло Радимира) перейти ріку Сян. Тимчасово австрійська армія, яка знаходилася коло Ярослава, могла бити ся у великій небезпеці і тому розпочала відступ.

ПОЛУДНЕВА РОСІЙСЬКА АРМІЯ ПЕРЕХОДИТЬ СЯН КОЛО ДУБЕЦКА.

Петроград (через Лондон), 22. вересня. — Полуднева російська армія під команду Гем. Іванова заняла укріплене місто Самбір і спійняла скорим кроком на Перемишль. Передні її сторони, зложені з відділів козаків, переправилися через ріку Сян і заняли місто Дубецько. В боротьбі з австрійським військом забрали вони багато гармат і полонили кілька тисяч людей.

Завзяте Дубецько козаками виглядає на значайну московську брехню. Коли би Москалі дійсно вже заняли Дубецько, тоді могли би приступити до облоги Перемишля від заходу, а про се жадні російські телеграфи не згадують.

МОСКАЛІ НАДІЮТЬСЯ РІШАЮЧОЇ БИТВИ ПІД КРАКОВОМ.

Петроград, 22. вересня. — Російські воєнні знавці припускають, що австрійські армії концентрують свої сили в околиці Кракова, де прийде до рішальної битви. Силу австрійської армії коло Кракова оцінюють на 1.200.000 людей. Австрійська армія, ослаблена дотеперішними невдачами, не зможе скорше розпочати заціпної акції проти Росії як на весну.

Про рухи австрійських армій нема найменшої згадки в телеграмах з Відня і Берліна. А що їх відворот відбувається ся без боротьби, належить з того заключати, що Австрійці ладять ся у західній Галичині до головної розправи з Москалями.

в Польській Королівстві:

НІМЦІ ІДУТЬ В НАПРЯМІ ГРОДНА.

Берлін, 21. вересня. — Німецька армія в силі трох корпусів заняла російське місто Августів. Щуїн і Граєво та посувають ся в напрямі російської кріпости Гродна. Недобитки російської армії ген. Ренненкампаф намагаються ся коло Гродна, де получили ся з недостатками гроденської армії. Рівночасно друга німецька армія зближається до кріпости Осівця.

Кріпость Гродно лежить на шляху Варшави-Петроград. Вона становить підставу для північної російської армії.

ПОВІЛЬНИЙ ПОХІД НІМЕЦЬКИХ ВІЙСК.

Лондон, 22. вересня. — З Петрограду доносять, що похід німецьких військ в Польській Королівстві відбувається ся дуже поволі та що в останніх днях не прийшло до жадної більшої битви. Транспорт німецьких тяжких гармат на лихих дорогах, а ще й до того в багнистих околищах, є дуже утруднений. Уживане панцирних автомобілів є майже виключене.

Війна з Францією.

УСПІХИ НІМЦІВ КОЛО РЕМС І ВЕРДЕН.

Берлін (бездр. телегр.), 22. вересня. — Німецький генеральний штаб оголошує урядово наступні вісті з поля битви:

„Німецькі війська заняли Крейон, згіра на північ від міста Ремс. Французи заняли оборонне становище в полудневій часті міста. Місто Ремс стоїть в огні. Німці заняли відтак приступом село Бетані, яке лежить безпосередно коло Ремс.

„Німецька армія приступила знова до острілювання полудневих і західних фортів кріпости Верден. Здобуте сеї кріпости є перше услів до дальшої офензиви на цілій лінії.

„В Лютарингії відперли Німці атак Французів, задаючи їм великі страсти“.

ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯДОВИЙ РАПОРТ.

Париж, 22. вересня. — Пополюди проголошено урядово наступні вісті:

„Здовж цілої боевої лінії приступили Німці до сильного атакуну, однак не досягнули ніяких важливіших користей. На нашім лівім крилі, на правім березі ріки Оаз, Німці були приневолені уступити з дотеперішного становища. Між ріками Оаз і Аїен, де Німці заняли дуже сильні становища, не зайшла жадна зміна. Акція Німців була тут обмежена лиш на стріляне з тяжких гармат.

„В центрі коло Ремс розпочали Німці офензиву, однак їй удалося здержати. Між Аргонами а рікою Меа не наступила жадна зміна.

„На нашім правім крилі Німці рівнож розпочали заціпну акцію і заняли місцевість Блемон.

„Дня 21. с. м. здобули ми 20 німецьких автомобілів із споживними средствами і забрали багато Німців, які напали до корпусу баварської кравей оборони, у неволю“.

ПРОКЛЯМЦІ НІМЕЦЬКИХ ВІЙСНОВИХ ВЛАСТЕЙ.

Лондон, 22. вересня. — У всіх містах, які досі Німці заняли в Бельгії і Франції, оголошував німецький генеральний штаб для місцевого населення прокламацію у французькій мові. Вона є наступного змісту:

„Повідомляють ся всі місцеві влади, що північне населення може зовсім спокійно повернутися до своєї щоденної праці. Приватна власність не буде порушена. За проживання німецьке військо платитиме готівкою.

„Кожне населення відносно би ся ворожо, тоді його очікує відповідна кара. Мешканці є обов'язані зложити все оружжя, яке знаходиться в їх посідадях. Кожний збройований буде розстріляний. Такаса кара стріле того, котрий перетне телеграфічні дроти, знищить міст або залізничні шини, або взагалі заподіє якусь шкоду німецькому війську.

„Села і міста, котрих цивільне населення бере участь в битві або стріляє з укриття на німецьке військо, будуть знищені і спалені, а винні розстріляні.

„Місцеві влади робити ся за все відповідальними. — Мольтке“.

ЧЕТВЕРТИЙ СИН НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ РАНЕНИЙ.

Лондон, 22. вересня. — З Амстердаму доносять, що князь Август Вільгельм, четвертий з ряду синів німецького цісаря, зівстав ранений в ліву раму під час битви над рікою Марною (у Франції). Рана не є небезпечна.

Цісарю доносили телеграми з Берліна про ранення наймолодшого сина німецького цісаря Волхима під час битви з Москалями у Східних Пресах.

ДЕ ПЕРЕБУВАЄ НІМЕЦЬКИЙ ЦІСАР?

Лондон, 21. вересня. — Німецький цісар перебуває стало в місті Люксембургу, де містить ся осідок головноі німецького генерального штабу. Тисячі жовнірів стережуть дім німецького цісаря, де замикає цісар. Для охорони перед можливим нападом французьких літаків знаходиться в місті відділ німецьких літаків.

Про місце побиту німецького цісаря часомисл долають, найізрайордніший вісті. Однак належить припускати, що цісар досить часто змінює місце свого побиту і лісел потреби перебуває в генеральній квартирі то на західній то на східній терені війни.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ УБИВ СВОГО ШОФЕРА.

Лондон, 22. вересня. — З Антверпії наступні вісті, що бельгійський король

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З РОСІЄЮ:

Про воєнне положення в Галичині нема ніяких вістей зі сторони австрійської. Всі вісті, які надійшли в останніх днях з Петрограду, не згадують про жадну більшу битву в Галичині, лише про відворот австрійської армії в напрямі Кракова.

На підставі російських телеграм належить припускати, що російська армія перейшла ріку Сян, займаючи Ярослав і Радимно. Рівнож згадують телеграми про початок частинної облоги кріпости Перемишля від південної і східної сторони.

Австрійська армія громадить ової сили на терені між Перемишлем а Краковом. Де прийде до головної рішальної розправи, годі передвидіти, однак в жаднім случаю перед Краковом.

В Польській Королівстві німецька армія посуває ся в напрямі російських кріпостей Гродна і Осівця. Дальший похід німецької армії відбувається ся дуже поволі з причини лихих доріг.

Поголоси про облогу німецького міста Бреслав Москалями є зовсім неправдиві.

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З ФРАНЦІЄЮ:

На боевій лінії у Франції завзятий бій триває дальше. Ніхто із воюючих сторін не віднесла успіхів, з котрих можна би заключати про певну победу. Однак одно можна ствердити, що Німці розпочали вже заціпну акцію і посунули лінію наперед. До більшої битви прийшло коло Реме і Верден. З того можна вносити, що Німці зістали укріплені новими силами.

Як німецькі так і французькі урядові рапорти не подають ніяких важливіших вістей з поля битви.

НА МОРИ:

Замітним є напад німецьких підводних суден на англійську флоту. Затоплене трох великих воєнних кораблів англійської флоту викликало серед Англіців великий переполох. Вони не вірять урядовому рапортові, припускають, що страсти мусять бути значно більші.

особисто застрілив свого шофера, підозріваючи, що він мав намір віддати його в руки Німців.

Бельгійський король є командантом армії, яка знаходиться ся коло Антверпії. Коли король повертав вечером з поля битви автомобілем до міста, зауважив, що шофер замість до міста, їде в напрямі боевої лінії. Недоволю надумуючи ся, витягнув король револьвер і положив трупом свого шофера. Слідство мало виявити, що при шофері найдено більшу лотірку і листи, які мали ствердити підступний намір шофера. Німці мали обійняти шоферов за бельгійського короля \$250.000.

ВІЙНА НА МОРИ.

ДЕ НАХОДИТЬСЯ АНГЛІЙСЬКА ФЛОТА?

Нью Йорк, 22. вересня. — Капітан англійського корабля „Сан Лоренцо“, який повернув тут перед кількома днями з Німецького моря, оповідає, що 200 англійських воєнних кораблів стоїть недалеко німецького острова Гельголанду. Адмірал англійської флоту Джан Желіко готує небаром головний напад на німецьку флоту.

НІМЦІ ЗАТОПИЛИ ТРИ АНГЛІЙСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ.

Лондон, 22. вересня. — Англійське воєнне бюро оголосило наступні вісті з битви на Німецькій морі:

„Німецьке підводне судно трафіло торпедою англійський корабель „Ебон-

кір“. Спричинена експлозія розірвала корабель на дрібні кусні. Коли другі кружляки „Гог“ і „Кресі“ прибули на поміч, щоби ратувати залого, стрінуло їх танесаме нещасте. В одній хвилі пішли оба кораблі на дно. На щасте були недалеко торпедовці і рибачські кораблі і вони виврали частину залого потоплених кораблів“.

Всі три затоплені кораблі належали до більших воєнних кораблів англійської флоту. Кожний з них числяв окола 750 людей залого. Де прийшло до битви, про се англійські телеграфи не згадують. Загально однак припускають, що се стало ся недалеко німецького острова Гельголанду.

Кошти будови виспе згаданих кораблів вийшло окола \$12.000.000. Вони мали належати до типу старших кораблів побудованих ще в р. 1902.

РОСІЙСЬКІ КОРАБЛІ УШКОДЖЕНІ.

Стокгольм, 21. вересня. — На Балтійським морі прийшло до битви між німецькою а російською флотою. Близьких відомостей нема. Російська флота схоронила ся до заливу Гельсінгфорс, але не в повнім числі; багато кораблів є ушкоджених.

ЯПОНЦІ НА ПОМІЧ РОСІЇ І АНГЛІЇ.

Берлін, 22. вересня. — З певних жерел доносять, що на російським побережжю в Азії висіло 40.000 Японців, які сибірською залізницею переїдуть на поле битви.

20.000 Японців має удати ся знова до Індії, щоби заступити там армію Індійську, яку Англія вислала на поміч Франції.

8224

Воєнні записки.

ЗАМАХ НА РОСІЙСЬКОГО ГУБЕРНАТОРА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Перед кількома днями прийшла телеграфічна вість з Львова, що один Українець виконав там замах на графа Володимира Бобринського, котрого цар іменував губернатором зайнятої його військом східної Галичини. З кулі, які сей Українець дав до графа Бобринського, дві хвили, а тільки одна влучила його в рамя. Виновника замаху арештовано і поставлено перед воєнний суд. Крім того переведено ще ревізію у львівських Українців, якої цілю було безперечно викрити змову.

Вкінці зазначено в телеграмі, що сей Українець який виконав замах, мав бундіто заявити, що він хотів протестувати проти слів графа Бобринського, які він виголосив у Львові, що населене у східній Галичині ворожо відносять ся до Росії.

Більше подробиць про сей замах телеграма не подає. Тож мусимо ще якийсь час пождати на вісти зі старого краю, поки дізнаємо ся про дійсний стан річй та про імя сього українського героя.

Але тепер вже можемо догадувати ся, що ті слова, які мав сказати сей герой, по дорозі до Америки перекручено. Се не можлива річ, аби Українець своїм різким протестом хотів перед світом зазначити, що населене східної Галичини, отже Українці — прихильно відносять ся до Росії. Треба здогадувати ся, що граф Бобринський, обіймаючи свій сумнівний вартості уряд, сказав власне, що населене східної Галичини прихильно прийняло російський наїзд. В такім разі сей український герой, що післяв проти нього кулі, протестував якраз проти сих брехливих слів наїзника-губернатора яко образливих для свободолюбного народа!

А рівночасно протестував він так різко і проти московського наїзду на нашу землю, і проти царської неволі над нашим народом і проти цілої політики царського уряду супроти нашого народа, політики нищення його яко нації.

Сей галицький Українець, що підніс оружжя проти представника царського наїзду на нашу част Галичини, знав, що його жде смерть, але виконав сей акт уважав він своїм народним обов'язком і свідомо посвятив своє жите для ідеї.

Такі герої се найбагатородніші душі і імена їх будуть записані в історії між найславнішими борцями за волю вітчизни.

„СЕЙ НАЙЛІПШЕ СЬМІЄТЬ СЯ, ХТО СЬМІЄТЬ СЯ НА КІНЦІ“.

Так повідає німецька пословиця. Згадати її слід з приводу безконечної радости кацапських газет у Злучених Державах видуманими великими побідами Москалів у Галичині. Редактори тих газет не лише сїно беруть вісти з Петербурга (Петрограда), які подають американські англійські газети, але ще їх присолюють та залявають, що се одинокі достовірні, а натовмість неправдиві вісти з Відня і Берліна.

Господинове редактори! Коли „Свобода“ вам радить не вірити петербургським вістям, то не лише в інтересі правди, але й у вашім власнім, бо коли повторить ся історія з часу російсько-японської війни (як Росія безпечною голосила про свої побіди, аж вкінці мусїла признати, що побідила і то славно — Японія!), то вам буде дуже трудний відворот!

Ви відій не послухали нашої ради, а шкода, бо може би спровадила вона була вас на добру путь.

Але пробуйте ще тепер. Візьміть „Свободу“, шийдїть до російського амбасадора Бехмстєва у Вашингтоні і спитайте ся його, по чий стороні правда. А він, сподіваємо ся, так вам скаже:

— Господинове! Та газета, хоч вона мазепинська, але пише правду. От, перечила вона вістям ньюйоркських англійських газет, що Москалі здобули Перемишль і, бачите, що се чиста правда. Не лише, що дня 17. с. м. не здобули, але ось телеграми з 22. с. м. доносять, що це не було навіть острілювання перемиських форти. А справа з тими фортами не легка. Се не Підгайці ані Помор'яни ані Мостиска ані навіть не Ярослав. Ось, гляньте, англійська газета з 22-ого с. м. доносить, що Москалі здобули вже 5 форти споміж 23-ох усіх в Ярославі, а тимчасом в тім місті є лише один форт, який спиває догідний перехід через Сян, а прочі 22 хіба малі батерії.

Велика твердиня Перемишль, сказав би амбасадор даліше, має всього 22

форти, 15 в першій оборонній лінії, а 7 у другій. Розумієть ся, поміж ними є ще батерії. Але ті перемиські форти треба здобувати з яких 4 тпани; впрочім, взагалі ще не знати, чи Москалі їх здобудуть, чи ні.

— Як то? — спитав би ся наляканий кацапський редактор.

— Бо можливо, що ще будуть втікати! — сказав би російський амбасадор.

— Та ж наші війська — відповість кацапський редактор — не лише окружили Перемишль, але також ідуть ще даліше на захід; вже є під Ряшевом над рікою Вислоком!

— Якраз — скаже на се російський амбасадор — се може бути нещастєм нашого (російського) війська, бо Австріяки можуть їх замкнути між Саном. Вислоку і Карпатами та взяти в кількі огнів, а тоді годі навіть буде втікати, хіба часть армії знід Перемишля всеї податись до утєчи на схід.

— Боже! Боже! і всі побіди пішли би на марне! — крикнуть з болем кацапські редактори.

— Які побіди? — скаже російський амбасадор. Але ж, люди добрі, та ж кажу вам, що наші (Москалі) не здобули ще ані одної кріпости, лише заняли безборонні міста і місточки! Сьмійте ся з таких побід! Ось, ще вам покажу такий приклад. Дивіть, пишуть англійські газети, що Москалі здобули твердиню Красичин коло Перемишля...

— І ми таке написали! — кликнуть радісно кацапські редактори.

— О, то з вас войовники! — відкаже амбасадор! Як всі кацапи в Галичині такі, то я казав би всіх випустити на волю! То ви, господинове, не знаєте, що Красичин не є жадною твердинею? Не знаєте, що там є лише горальня князя Павла Сапіги? То лиш Українці прозвали горальні польськими „твердзами“ на Русі, але на здобуте такої „твердзи“ не треба гармат; вистарчить добре горло. Можливо, що Москалі заняли ту „твердзу“ князя Сапіги і висушили її та даліше пішли здобувати твердині. А коли опісля довідаєть-ся, що вони хитають ся, то се буде не лише від австрійських кулі, але також від здобування таких „твердинь“ як красичинська.

Будьте лїпшими войовниками, господинове, не осьмішуйте ся красичинськими твердинями, бо ще на кінці будете плакати! — скінчить свої слова російський амбасадор, пращаючись з кацапськими редакторами.

ЦАР ПРОГОЛОСИВ СЬВЯТУ ВІЙНУ.

Російський цар є не лише пануючим над російською державою, але й над православною церквою в Росії (і в Америці у Злучених Державах!). Тож самою рукою підписує присуди смертї яко цар-самодержець і розпорядки „святїшого синода“, яко зверхник православної церкви в Росії.

Отже тепер, як доносять газети, цар яко голова синода підписав розпорядок того синода, в котрім проголосив сьвяту війну проти Австро-Угорщини і Німеччини. Ту сьвяту війну мають тепер голосити православні попи по всіх церквах в Росії, а полководці усім жовнірам, що знаходять ся у военнім поході проти Австро-Угорщини і Німеччини.

Сим проголошенем сьвятої війни цар задивує цілий світ, бо хто сподївав ся, аби в 20-тїм столітї держава, котра зове себе культурною, проголошувала сьвяту війну. І до того се не є сьвята війна наприклад христїян проти магометан або магометан проти христїян, лише — христїян проти христїян. У царя, голови православної церкви цілої Росії: проплатив христїянську кров і вбивати христїян, а навіть убивати безборонних жінок і дітїй — се сьвяте діло.

Навіть Татарам-воєнкам, яких цар вислав до Галичини на нашу землю, скажуть російські офіцери так: „Слухайте! Цар-батюшка, голова православної церкви в Росії проголосив сьвяту війну проти Австрії, тож тяміть, що як вбиваєте, то робите сьвяте діло.“

Се сьвяте діло ніби має вести не лише до вбиваня, але також і до навертаня галицьких греко-католиків на царське православє, а місіонарами при навертаню мають бути... Татари.

Але ще иншу має цілю сьвята війна. Як згадано з початку, мають її проповідувати також усі православні попи по церквах цілої Росії. Таке проповідуване звичайно має на меті, щоб цілю населене спонукати, аби вхопило оружжя в руки проти неприятели.

Одначе з гори можемо знати, що се не буде бунтоване людий по церквах

проти Німеччини або Австрії, лише проти внутрішнього „ворога“. Сим „ворогом“ є революціонери та „інородці“ (значить, всі не-Москалі). До тих „інородців“ зачисляєть ся передівсім Поляків, жидів, Українців, Фінляндців. Отже попи безперечно будуть проти них голосити сьвяту війну; будуть звивати чорні сотні, щоб біли „внутрішнього ворога“.

Ось доносять вісти з Росії, що в останніх днях арештовано в Росії 200.000 „підданих“. Се безперечно революціонери. Але видно, що царський уряд чутєть ся вже безсилний супроти революційного руху і тому попи мають проти них голосити „сьвяту війну“ та творити чорні сотні. Попи без сумніву послухають царського наказу, бо вони в Росії сповнюють поліційну службу і тоді зачнуть ся погроми проти революціонерів та „інородців“, між ними і проти Українців.

Ліпше таких наслідків можна сподівати ся з голошеня „сьвятої війни“ по церквах в Росії, бо ж до армії всі чорні сотні не підуть тому, що вони ані не вміють воювати ані нема для них оружя ні офіцирів. Вміють вони тільки улажувати погроми.

Сї чорні наміри царя і його уряду можуть не вдатися тільки тоді, як недоволєне серед мас в Росії обійме якнайширші круги.

ЦАР-РЕФОРМАТОР.

Такого реформатора як російський цар то пошукати. Він реформує все і підчас війни і підчас мира, з тою тільки різницею, що підчас мира реформує взад, а підчас війни вперед. Іншими словами можна сказати, що підчас мира воєні з своїми „підданими“, а підчас війни мирить ся з ними.

Пригадаймо собі бодай події з останніх лїт. По російсько-японській війні і по революції в Росії цар зараз скористав з мира і зачав війну зі своїми „підданими“. Посипав ся замах на царя на державну думу. Послів замикано до в'язниць. Даліше виконав цар замах на конституційні гарантії, які дав 30. жовтня 1905. р. Зніс вольности, які дав Фінляндії; обмежив права державної думи і т. д. Зноваж населене держави безвинно і то щораз гірше катував та мучив його уряд і дійшло до того, що навіть провідник октябристів (московської урядової правно-державної партії), а давнійший голова державної думи Гучков грозив урядови на з'їзді своєї партії — революцією.

Та „війна з підданими“ щораз крінчала, аж настала війна з Австрією і Німеччиною. Вона принесла зворот. Цар зачав тепер мирити ся зі своїми „підданими“ та обіцувати їм великі реформи. Насамперед з тими обіцянками, які звисно, звернув ся до Поляків і жидів. Потім до всіх народів в Австрії. Останні вісти доносять, що головний командант російської армії великий князь Микола Миколаєвич видав в імени царя до 9-ти народів Австрії, отже й до українського відозву в їх рідних мовах та, що в тій відозві обіцює їм свободу віри і розвитку національних ідей.

Не знати тільки, в якій мові звернув ся царський повновласник до Українців. Здаєть ся, що не в їх рідній, а в московській і певно обіцює їм, що дозволить розвивати „общеруські ідеї“.

Вже сама така обіцнця царя чи його повновласника має вартість тільки підчас війни, але коли вона ще й до наших братів є з „общеруським“ додатком, то вона виключє якраз противний наслідок ніж обіцуючи собі того бажали.

Ще одної реформи цар докопав. Позволив робити нові прапори, па яких буде зображений цар серед московського народа. Се має бути реформа для Москалів. Значить, що нібито цар зблизив ся до „свого“ народа. Не може зблизити ся живий, бо не знає чи живий вернув би ся назад до своєї палати, то бодай зблизить ся на полотні...

Се „зблизжене до народа на полотні“ увільнило царя і від впирави на поле війни, бо нові прапори дістанє також російська армія.

Одним словом — цар-реформатор і го не абиякий, бо подвійний: мировий і военний. Ріжниця між тими двома реформаторськими напрямми царя є та, що підчас мира свої реформи взад — переводить в діло, а підчас війни реформи дає „інородчеським“ поневоленним народам — на папери, а московському — на полотні.

Вол. Л.—ий.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО ДО Р. Н. СОЮЗА! ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО Р. МОЛ. СОЮЗА! ВПИСУЙТЕ СЯ ДО ТОВ. „ПРОСВІТА“ ПРИ Р. Н. СОЮЗІ.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

До нашої редакції прислало кількох читачів „Свободи“ листи (які одержали вони від родини з Галичини), щоб ми з тих листів вибрали цікавіші вісти та подали в часописи. Всіх тих листів одержали ми 9 і подаємо з них отчі цікавіші вісти:

1) З Лисятич, стрийського повіта, дня 18. серпня, 1914. (до П. К. в Нью Йорку). „У нас в селі смуток був. Позабрали багато до війська, а декотрі наші Соколи пішли зі своєї охоти. Таких є 15, а між ними і ксьондзів син (Пеленський) — замітка (Ред.). Ідуть самі — весело і охочо, бо хотять освободити нашу дорогу Україну з московських рук. Всіх тих наших Січових Стрільців є з 8.000 люда з цілого краю Галичини. У нас по хатах стоять тепер жовїри. На нашім обістю є 34.“

2) (В листі не подано місцевости ані дати, лиш підпис). „Приходить велика хвиля, вибила ступня година! Зіймаєть ся можлива війна, в якій тріснуть кайдани, що давили поневолені народи. В тій пожежї кусть ся будучність України. Настав день нашого воскресєня. В сей час український народ кличе синів своїх до бою за волю України. Головна Українська Рада видає приказ до зброї. На той клич тисячі наших молодців з кожного повіту ханьсьє за зброю. Кожний, кого лиш не покликати до армії, запнеусьє до Українських Січових Стрільців. Дотепер вже є більше як 10.000 наших добровольців. Від нас вже тиждень як пішло 19 добровольців і знов нові записують ся. Кожний іде з охотою і з запалом та з надїєю, що мусить розбити того проклятого ворога, котрий нас тїсне сотки лїт. Не маєм понятя, з яким запалом ідуть наші на війну. — Михайло Данилишин.

3) З Косова, 9. серпня. (до С. Д. в Нью Йорку). „Доносимо Тобі сумну вість з дому і з цілого краю. У нас дома тепер дуже сумно, бо Твої два брати пішли край боронити. Покликано всіх, що належать до військової зязи аж до 42-ого року житя. Тях, що асентеровані сего лїта, також покликано, а чутї, що будуть асентерувати від 18 лїт. Люди кажуть, що як би Тебе відтам вислали, то аби-сь ся не спирав“.

4) З Пристап, жовтєвського пов. 13. серпня. (до Д. Б. у Філадельфії). „Ми вже скінчили житиє, але ще вєсо на полі, бо нема чим привезти до дому, бо поїхали кіними на „форшпані“. Поїхав також і наш Гринь кіньми Задовського. Роман пішов до війська. Позабрали всіх хлопів, котрі належать до війська. Хлопи зістались тільки старі. Отже лиш вони працюють та баби і дітї. Заробити нема де; також не мож нічого підє продати. От таке наше поводженє“.

(Присилаючи сей лист до нас, додає п. Д. Б., що Гринь, котрого взяли військової властї за фірмана, слабій на ногу, але і кривого пзали.

З того видно, що австрійські військові властї старали ся зі східної Галичини забрати як найбільше мушун, аби опісля Москалі не мали від них помічи при всяких своїх роботах по занятю східної Галичини. — (Ред.).

5) З Денисова, тернопільського повіта, дня 10. серпня. (до І. Д. в Ірвінгтон, Н. Дж.) Піпше 18-літній брат: „Старший брат (29-літній) пішов до війська. Покликано всіх резервістів і рекрутів. Фіри ідуть 13. серпня на військовий „форшпан“.

6) П. С. Ц. з Кортні, Па., доносить нам, що одержав лист (не подає місцевости ані дати), в якім його батько нарікає, що австрійська жандармерія (були се Поляки) при покликуваню резервістів обходила ся в негідський спосіб. Не давали навіть жінкам і дітям розпращати ся з покликаними їх мужами і батьками.

7) З Дмитрович, мостиського повіта, дня 14. серпня. (до С. Б. в Ніагара Фолс, Н. Я.). „Певно знаєте, що наш цісар провадить війну зі Сербіями і з Москалями. З нашого села пішло на війну 70 хлопів до 42-ого року житя і забрали також 44 пари коней з возами і тепер мало хто має коні. Наші бють Сєрба і Москаля, що ся влізе. З Москалями провадить також війну і Прус. Маємо надїю, що наш цісар войну виграс і від Москалі забере край. Ксьондзи, кацапи посилають мани до Москалі і їх долять і розстрілюють!“

війско і дуже пакують військо до граніці. Який то страх, най Бог боронить. З Радехова і з Каміни струмилової то жидівки з дітьми фірами ідуть шодень до Глинян. Втікають, бо Москалі нападають. Всього відрікають ся і з дітьми та з бебехами втікають. Вже 300 ксьондзів кацапських шандарів забрали до арешту, а потім їх пострілюють, бо з Москалем знали ся і мали московські папери. З Куткура (золочівський повіт. — Ред.) взяли ксьондза і імосць (атеїст. Мопшбєвич — Ред.). Асекурації я не заплатила, бо не було де взяти, бо ніхто тепер не позичить. В нас тепер жнуть вієні і я завтра іду до свого війска“.

9) З Кутів, коло Олєска, золочівського повіта, дня 6-ого серпня. (до П. П. в Торонто, Онт., Канада, пише жінка до мужа): „Уже до краю не маєм чого їхати, уже Галичина не є наїпа. Беріть Ті мене до Канади, бо тут велика біда. Діти дитини нема де дістати молока; збіка нема чим звезти. А і так збіжє знищено, бо передтим наше військо переходило, а тепер російське. Коб-сь залягує тепер до краю, то би-сь зі стриху умер. Ми тепер не їмо хліба ані страви, тільки жамє травою і водою. Уже нам не треба і війни, бо ми і так загинаємо. Тату, змилуй ся і забери мене з дитиною до Канади. Пішли „лифжару“ або грони, бо ми гинемо з голоду. Російське військо іде як дєнь так ніч, дєсь туди до Львова. До краю не маєм чого спїшити-сь, хіба би Тебе відіровадали примусом, то трудно“.

Замітка від Реданції.

Ті листи, як бачать наші читачі з дат, походять з днів від 6-ого до 19. серпня, значить, коли ще Москалі зачинали займати східну Галичину. Від того часу положєня значно змінили ся, бо Москалі заняли вже цілу східну Галичину і часть Буковини. З теперішньої хвилі листи були би для нас ще цікавіші. Сї листи, з яких ми подали цікавіші витїмки, представляють нам тільки настрої в початках війни проти Росії. Видимо з них, що хоч жива були красні, то мало з них пожитку, бо війна забрала робучі руки, а також коні і вози забрали зі сїна на военний терен. Крім того військо австрійське і московське витолочило збіжє (се особливо в граничних повітах, де вже не стало часу зібрати збіжє з поля, бо скоро зачали ся граничні напади обох війск). Крім того безперечно забрано для війська на харч худобу, а для коний панцу. Що лишило ся, то тепер забиралось Москалі.

З уваги на все те певна річ, що в Галичині вже є голод, а ще більший буде по війні.

З другої сторони дуже відрадна прова, що мимо тих воєнних злиднів, був серед наших братів в Галичині запал до боротьби проти царської неволі, щоби визволити із сєї неволі наших братів, з російської України. Як пишуть в тих листах, вже було коло Спаса до 19.000 Січових Стрільців, а безперечно, що се число ще збільшило ся.

ДО СОНЦЯ ВОЛІ.

Чорні прапори над нами віють,
хоч ми до сонця ідемо,
і чорні хмари слонять надїю,
але ми долю найдемо.

Хоч чорні хмари, хоч чорні круки
закриють небо собою,
стиснувшись кріпно, дружно за руки,
підємо разом до бою.

Падати-мемо, гаснути-мемо,
а шлях наш буде у крові.
Вже ми ту долю, братя, найдемо
тай ті прапори багрові.

Омелян Карашевич, Січовий стрілець.
(„Діло“ з 14. серпня с. р.).

ГОЛОДНИЙ.

Раз голодний циганчук
Положив ся спати.
Тай приєнило ся, що борць
Поставила мати.

Всі до миски і дїть
А він ані трошки.
Ані разу не сєрбєне,
Бо не має ложки.

„Почекайте! — каже він, —
Вже я раз спїймав ся.
Але більше не дурний.
Щоб без ложки клав ся.“

За хлябчу ложку ткнув
І так положив ся.
Та щож з того? коли борць
Вдруге не приєнив ся.

Богдан Л.

Із споминів з російсько-японської війни.

Славний російський письменник Вересак, який брав участь в російсько-японській війні перед 10 роками як лікар, описав описав свої спомини з тої війни в книжці п. н. «Спомини з російсько-японської війни». В тій книжці між иншим є такі згадки:

Начальний лікар одного лазарету вей роші, що вилінали на санітарні ціли, описав до своєї кінчені, щоб не понали руки ворога. Як прийшло до бою, тоді лікар приказав тому відійти, що він ка-у, щоб під цінкою умовою не уступав і з затрошеного місця, яке йому виста-пили. Розумієть ся, що Японці здобули перемогу, яка на їх здивованню певно була по-можна, але начальник лікар мі довести своїй команді, що казу вилі неприємні. З тих самих причин казали офіцери ін-тендантури завадити вчасно палити ма-газини, наражаючи військо на голод і брак амуниції. Вей в Росії уважали війну за добру нагоду збогатити ся.

Або така пригода: Одної ночі, як Мо-сквиці предсказували напад ворога і то-му все було приготуване до відпору не-приятелі, почали нараз передні сторожі лазарету палубу. В одній хвилині почав ся в таборі великий рух, ординанси літають на вей сторони, начальник командант просить о нову підмогу, бо довго не змо-же держати ся, війни починають ся. Від-ворот в найбільшій порядку. Вересак, що хвав у санітарний табір, дивуєть ся, що нема ані одного раненого. Застає скоро виснула ся. Передна сторожа по-нула плеще, який робили діки і в н і т, що чередою переходить по си-верських степах, казла сей плеще за ту-т ворожої кінноти, розпочала палубу з криків і заармувала цілий табір. Про-щай ся історію війни до царя така де-пенна: «Вночі на 25 грудня зачали Я-понці безпечно фронт палуби босой ді-літ. Завчасу відкриті нашими передніми сторожами зістали приняти карабіном і гарматним огнем і поклали ся по короткій перепаді. Ми мали 3 убитих і 18 рана-них».

ВІЙНИ В ТРОХ ОСТАННІХ СТОЛІТЯХ.

Обчислено, що від 1618 року аж до 1905, то є вий 30-літній до російсько-я-понської війни було 1709 воєнних стріч, саме: 1014 боїв на суші, 122 на морю, 50 облог і 44 атак. Найдовше тривала війна Венеції з Туреччиною, бо від 1644 до 1699 року, а найкоротше війна 1849 року між Карлом Альбертом і Ав-стрією, яку Раденський рішив в протягу двох тижнів. Найбільше боїв зела за сих три століття Франція, бо аж 1079, в тім 652 на суші, 63 на морю, 322 облоги і 8 кантуліт. Значить, що на сто воєн-них стріч 63 припадає на Францію. У-сіх тих випадках Франція перемогла 584 рази, а була переможена 195 разів. Пруси Англія віднесли перемогу 72 рази на сто, Австрія 42 на сто, Еспанія 36 на сто.

Франція велі від 1600 р. війну з 15 державами; з Австрією була ся 262 рази, того 196 разів без перемоги. Англія побу-вала Франція 120 разів, але Англія Францію набрала 155 разів. У війнах з Еспанією мала Франція 113 перемог, а 45 поразок, з Голландією 85 перемог і 63 поразки. З Німеччиною велі Франція 8 разів, в яких було 307 воєнних стріч. З нею Франція виграла 152 рази, а програ-ла 155 разів.

Найдовша була облога міста Гіб-ралтар. Бого облягали Англії від 1779 до 1782 р., разом 1.167 днів. По війні найдовше державою ся обладжене еспа-ньскими й англійськими військами місто Гибралтар, а саме від 1810—1812 р., разом 133 дні. Сепастополь тримав ся 346 днів, Порт-Артур 211 днів. Кандія, яку в 1669 20 тисяч Венецій боронили проти 130 тисяч Турків, ставила опір 228 днів.

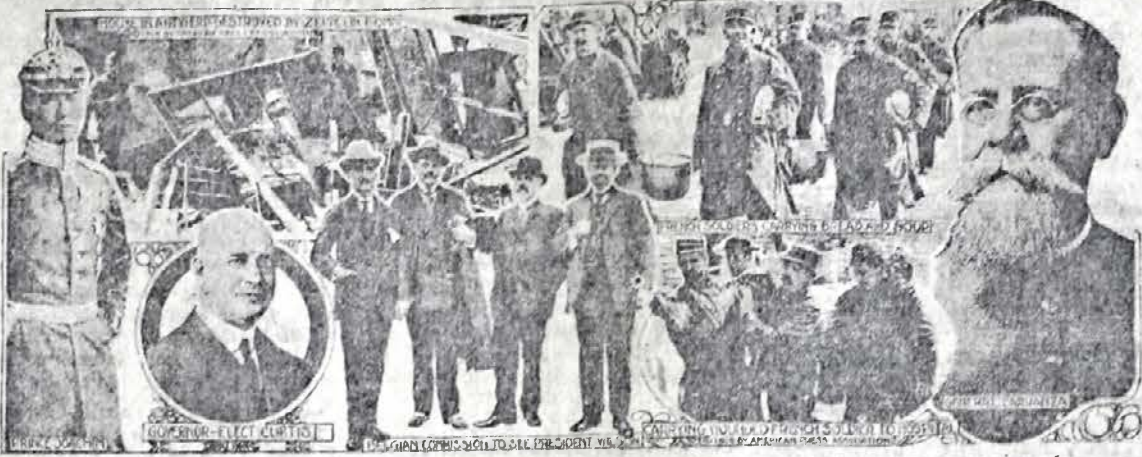
Під Мукленом згинувало на 624 тисяч чоловік 138 тисяч, під Бородиною на 10 тисяч згинувало 80 тисяч, під Ватер-ло на 192 тисяч згинувало 45 тисяч, під Аустерліц на 290 тисяч згинувало 63 тисяч, під Дрезном на 300 тисяч уяло 50 тисяч, під Лейпцигом на 163 тисячі 50 тисяч, під Гавеном на 148 тисяч 46 тисяч, під Мюлленом полягло 39 тисяч на 237 ти-ся воюючих.

ВІЙНА І ПРИВАТНА ВЛАСНІСТЬ.

На підставі міжнародного права мо-жливий неприятель в часі війни може лише публічний маєток.

Воєнна влада оцінює передбачені війни неприятелі, що приносять ся до

З ТИ Ж Н Я.

Війна в Європі тягнеть ся далі, а кожда з воюючих сторін приписує собі великі перемоги. Страти по обох сторо-нах є невичайно дймаючі: всі шпиталі переповнені раненими, а в деяких случаях ранені мусять жити по кілька днів, поки їх не доставлять до під оїку лікарів і шпитальних доглядачів. Воєнний фронт у Франції займає про-сторонь понад 100 миль, а завзяті битви ведуть ся головню зброю земельних війн і викопаних на борі шатів. Кайз-р Воахм, наймолодший син цесаря Вільгельма, зістав ранений в ногу відомком праними. — Окей П. Куртіє зістав вибраний демократами губернатором етейту Мейні. — Генерал Каранна оповістив, що не буде кандидувати на прові-зоричного президента Мексика.

вечері війни, отже: оружжя, публічні ма-газини і засоби, воєнну казу; бо воєнна влада має право забирати від непри-ятелі те все, чим він провадить війну і ставить опір. Воєна розпоряджує даліше публічними будинками, забирає грошені проходи всякого рода і обіймає під свої заряд публічний каси, бо се все служить до прибркати противника і примушення його до заключення мира.

Міжнародне право приказує побідни-кови планувати приватну власність. Се відносить ся також до ґрунтової власно-сти. Приватні добра монарха може не-приятель забрати лише тоді, як вони на-лежать до монарха яко до зверхника дер-жави. Приватна земельна власність мо-же бути порушена лише тимчасово, доки того вимагає konieczність. Як та koniecz-ність мине, тоді та приватна власність повертає до власності.

Средства поживи, яких військо по-требує в зайнятій країні, мусить воно ку-пувати і платити за них готівкою. Ізнова засада, що війна повинна сама себе живити, що отже війська в країні неприятелі можуть жити коштом спокійних меш-канців, противить ся повчальному між-народному праву. Як населене зайнятого простору не хоче достарити побідникови колючої поживи, тоді може армія до-бути ту поживу силою, але лише за вина-городженням.

Забирати воєнну добучу в часі війни на суші є лише винятково дозволене. Яко воєнну добучу можна забрати лише зброю і копі неприятелі, бо ті річі служать до воєнних цілей. Заго є противне поста-новом міжнародного права забирати від неприятелі гроші і вартісні річі. Але як живір має при собі більші грошові су-ми, то можна їх уважати не як приватну власність але як воєнні запаси і яко такі може їх побідник забирати.

Воєнним бранцям треба також лишити їх приватну власність. Річі знайдені при тім, що поляг в бою, може побідник задержати лише так дов-го, доки не віднайде ся його правий енакомець.

В кождім випадку забирати воєнну добучу можуть лише воєнні власти. „Мар-шдерство“ злодіїв, що закрадають ся на побочки, уважає міжнародне право за тяжкий злочин.

М Е С Т Ь .*)

„Гей! Є там хто?... Втворіть ту кучу і вилізайте з берлогів! Бо — до сго — сго! Я вам розтручу і розмечу ту нору борсучу! Втворіть! — най не трачу сил!»

Позаклядало?... Хлопці жию! Батнет, то ключ до всяких брам! Трах... трах... вилі в хаті. Буди живо! „Гадзине! Хліба став, м'ясо, Внеси вина баричку нам!”

„Нанове, ласки! Я забула, Як м'ясо їсть ся, а вина, То, щоб ти так здорова була, Щоб я весь дік перевернула, Крапнина, чи знайдешь одна?”

„Бредливий варід. Не боїть ся Гийити Бога, Гей! Беріть й на сніг!”

„Змилосердіть ся.

*) Перед кількома днями (се мало місце на початку минулого року. — Ред. „Свободи”) читав я в часописі про страшний м'яст Альбаши на сербській воєнній ваті. Не маючи під рукою того опису, щоб передати на нашу мову, подаю міст у власній зриваній формі.

Панове воі! Ось дивіть ся, Недужа мати, син. — нується!”

„Нується? Ніждаки немного. Ми випустимо з тебе дух. А де? Чече?... Кажі, небого. Де х.п.б. вино? Бо з тіла твого Ми зробимо один пахнух!”

„Нанове, ласки! Я сховала Для мамі трохи дичини. Воєна так тяжко хорувала, Дивіть ся, з сил цілком опала. Дивіть ся! Вияж також сини!”

„Подумайте, що ріла мати Благас їсти, а у вас Нема їждо, щоб їй подати — О! сго раз дучше є сконати. Як мучились в сей несіч час...”

„Казале?... Тут не є святиня, А ти не їш, не віриш ми. Так то село, а не пустиня. Тож ти в тій хаті господиня. Конечно ти нас угоди...”

І випускають з рук побиту, Розхристану, обду, мов мрець. Закинула на себе свиту, Підняла голову гордовиту. І вильно сходить в погребень.

За хвилину вишля, Під пахою Колач, в дівій руці держить Козли завужене: правую Піддержує над головою Вино у збанку. Вся горить.

„Ось вам вечера, люди добрі, Що маю, то і подію. Стайте, лицарі хоробрі, І поживайте! Будете добрі. Простіть, пелухишність мою.

„Тепер такі часи погані, Така неспівість, війний страх, Ми сидимо, як на вулкані, Тревожать нас драбути лисі... Простіть!... Ось нам вино в чарках!”

Піднесла вожови, Зінд, лоба Вилізав у неї вір, глвизит, „Гадз! повинен периний хроба Залити. Військо не худоба, Ветанови не будем ломити!”

Гадзине — перина ній! Чорт знає, Як ти нам даєш вино...” Виліз... здригнулась... мов не знає, Що з чаркою зробили нас... Вилізла зір мутний в вікно.

Як той орел, що серед бурі Покине в хмарах, так воєна Руши видіти скрізь пошурі, І кудю диму, темню-бурі, І вель, що віділа війна, —

І кличе: „Що за вашу славу, За вашу молодецьку честь, Та ще я що за ту кераву З відвичним ворогом розправу, За сльози, кривду і — за мстє!”

До уст піднесла — проковтнула, І чарка з рук до рук біжить, Усі хвалять, що добра була, Та ще та чарка не вернула, Як кожда-риваєть ся, кричить:

„Не шійте більше, люди, пробі! Та відьма потрібна нас, Палити мене, палити в утробі, Огонь некаданий чую в собі, Рагуйте, люди, поки час!”

„Ха-ха! Ха-ха! Завидно, нана! Не соріть ся — дармний гнів, Хто вище ся тям вином — не встанє.

Як завтра сонце в хату гвине, Побачить в ній самих мерців.

Ось вам той цур! Ось сам заплата За мій жіночий сором, честь, За муча смерть, за кривди брата! Се жертва угодила ката — Ха-ха! Ха-ха! Солодка мстє!”

Беріть мене! Беріть на мукі! Рубайте тіло — все одно! Он — чуче? Вже крачуть круки, Вже з ліса зливають ся зірочки Вже біла смерть глядить в вікно...

Вей ми помере! Вей помере! На завтра тут — при труні трун, Посеред мук копати мermo, І прокляти з собою заберемо — Ось ваше живо, ось ваш дуп!”

Б. Лаский.

ДОПИСИ

З CLEVELAND, O.

Велике всенародне віче.

В нашій місцевості відбуло ся дня 6. вересня велике віче. Отворив його о 3-ій годині о. Добровір і по привітанні зібраних висловив цілі снх зборів. На президентстві поклав ся о. Макара, а по секретарі пп. Тритлика і Кліма.

О. Макара, подякувавши за вибір, узяв голову о. Добровіра, який в своїй річовій промові описав коротко історію українського народу від найдавніших часів до наших днів, а також по-казав причину теперішньої війни.

По ній забрав голос о. Макара, який в горя-чій промові обяснив всі російські відносини до нашого українського народу і підняв свій голос, отвергаючи з краю з поля битви, в котрім є скала-не, що наші стрідальні полки зорганізували ся і ви-пили на поле битви. Даліше підняв галку заспова-ни Народною Воєною Фонду і обиденим його цілі. Війни живинає весь народ, аби мав участь в тяжкій праці, яка тепер отвіраєть ся для нас.

Третій з ряду забрав голос товариш Маланчук, який гавинов управу польських плахти в Ан-дстрії і обяснив її пасіди, які випали на нево-лих держави, а се тому, що польська плахта по-зволала розвивати ся москвофілам, котрі є тепер найбільшими перешкодою держави. А також, як і й-го попередник, захохотував всіх до спільної праці. Даліше подав до відома тим, котрі вірять в парську ласку, що будуть мати спрмогу побачити „до-бровір” сего царя на сцені, як цар давав консти-туцію для підданих, котру відграв новозаснований аматорський кружок в Київщині.

По снм приступлено до резолюцій, які зістали озногловлено ухвалені. Ось ті резолюції:

1. Ухвалюємо єдинодушн віддати честь борням за самостійну Україну.
2. Висловлюємо своє горяче співчуття для всіх і сприт, позбавлених по наших борнях, котрі зпи-нуан за війну самостійної України.
3. Протиємо через ншм культурним сві-том проти сього, що свободолобні Англії і Фран-цузи мали ся втягнути до війни, даючи поміч вар-шавській Росії.
4. Уважаємо конечним оснувати відновітний комітет до збору жертв на Народний Воєний Фонд.
5. Висловлюємо бажанє, щоб в як найкорот-шім часі прийшло до переїзду в Європу, підчас якої наш український народ має зістати пону са-моправу.
6. Для президента Зауочених Держав п. Вуиро-на Висока илскажує ширю подяку за його пра-цю, котрою старав ся недовести до розливу кро-ви.
7. Коли завжди ся в Америці гоминя Народа Рада, то зинювально бажанє, щоб наш централь-ний комітет в Клівленді, Огайо, входив до снй На-родної Ради.
8. Вкінці желавмо всім в як найкоротішій часі цілковитої подорожі в Європу.

По відчитанні з ухвалення резолюцій присту-пило до збору добровільних вкладів на Наро-

дай Воєний Фонд. Більшими і меншими жертва-ми зібрано на снй цілі разом 60 доларів.

До центрального Комітету входять снлуючі о-соби: о. Макара, о. Добровір, пп. Чотін, Маланчук і Сентина.

о. С. Макара, предс.; Тритлика і Клім секретарі ліча.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА.

Українки! Ми є силою, котра стано-вить половину українського населення. Ко-ли нині наші мужі, батьки і брати відда-ють за свою вітчизну все, що їм найдо-розне, кров і життя, — ми також не по-винні сидіти із заложеними руками і че-кати на те, що нам доли принесе. На-природа призначила до інших піллі; на-дала нам на стільки сили і енергії, щоб з оружжя в руках стати проти свого ро-да на воли борби. Однак ми жінки не по-винні лишати ся в бозду. Ми повинні по можности боїти малими жертвами призначити ся до визволення Неньки Укра-їни.

Нині, коли та війна найстрашніша, якої не пам'ятає історія, вимагає жертв не тільки в людях але і в матеріальних средствах і то дуже великих, то ми У-країнки повинні брати примір з других жінок, як Польок і інших, котрі не тільки гроші складають, але і свої дорогові-ности віддають на боєвій фонд.

Ми не потребуємо віддавати аж своїх дороговіностей, але боїти маленькими лептами причинити ся до так важкої справи і нести поміж поневоленій вітчиз-ні, а тими маленькими жертвами підне-семо також духа в наших героїх, що на-сталяють свої груди на багнеті, щоб тільки висвободити нас зід ярма, яке вже сотки літ двигаємо.

То, що ми нині жертвуємо, є пеначе крапля води в морі супроти тих жертв, які приносять наші родичи там в ріл-нім краю.

Але пам'ятаймо на те, що з тих дріб-них крапель може зібрати ся велике мо-ре, котре затушить нашу печолю, а при-несе нам свободу!

Галинко на хвилику у наш рідний край! Там віддали наші землиці на жер-твенник народний весь, що їм було най-дорожче: своїх мужів, батьків, братів і синів. То що для нас значить той тріш, котрий ми кишемо на народну цілі. По-думайте, кілька то піллі, сприт і кайк ми можемо тим грошем закомити, а також кілька то грошей треба на хліб і на ору-жя для наших братів-борців, котрі взяли собі за обовязок визволити з кайдан Нень-ку Україну. Ми повинні співити свій сльотий обовязок і складати жертви на Воєний Фонд. Тими жертвами прийдемо ім з помічню до освободження поневоде-ної Неньки України.

Катерина Маланчукова
з Клівленді, Огайо.

ОСТОРОГА.

З причини, що деякі люди ширити брехливі ві-сти між народам, що наше Братство, від 135, бе-ре участь в їх роботі, є моїм обовязком снлуюче застерегти! Члени, котрі беруть участь в організа-ції незалежного спокую, не є членами від 135. Від 135 не має ніщо спільного з роботою, котра про-вадил ся в Реймі. Винаго ли, ініціаторі, щоб по-ступали чесно, бо инакше ужили імені, відповід-ного їх роботі.

Нинішні Димелики, секр. Бр. снв. Георгія, від 135, в Смок Рок, Па.

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Отсим подає ся до загального відома Вп. Гол. Урядникам, Делегатам і Деле-гатам, котрі були на XIII. Гол. Кон-венції, що конвенційні фотографії є вже на унічено і виедовзі будуть готові до висилки. Для того просить ся інтересо-ваних прислати свою донадаму адресу до Гол. Рекорда, Секретаря У. Н. Союзу в як найкоротішій часі. Адреси просить ся виповнити на понизшій табельці в англійській мові.

Мих. Угорчан,

Гол. Рекорд, Секр. У. Н. Союз,
Р. О. Box 76, Джерзи Сіті, Н. Дж.

Число Відділу
Ім'я і назвиско
Число дому і назва вулиці (або число поч-тової банки)
Число Гол. Урад., Делегата або Деле-гати

"SVOBODA" (LIBERTY)

THE RUTHENIAN NEWSPAPER

Published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, at
83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Can-
ada three dollars a year.
Single copy: 3 cts.

Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.

Оплатувати газету треба заздалека в гору

Гроші треба посилати в реджистрованим ли-
сті, або через експресовий або поштовий моні ор-
дер. Моні ордер, то в грошовий переказ, котрий
дістанете від почтара або агента на експрес-
овій офісі, пішдіть на нашу адресу, бо без того
ми не годні грошей дістати.

Дописи просить ся писати лишень ва одній
стороні картки. Дописи, неспроможні до друку, ви-
писати ся, коли з гори не було назначено, що
жадає ся їх звороту і не було зазначено марок
на зворот.

За всі оголошення (адвертайзменти),
поміщені в „Свободі“, Редакція не від-
повідає.

Микола Курцеба.

УРА У БІЙ!

Ура у бій, в похід, вперед!
Острий шаблі, острій багнет,
бо йде семоголовий змії,
бо йде з Москви страшний вампір
здавити нашу волю, мир.
Ура, вперед! Ура, у бій!

Ура, у бій! Габсбургів стег
значить нам волі ясний шлях —
значить нам дійсність наших мрій;
здімайте ся, орли, летіть,
там ясне сонце, ясний світ;
Ура, вперед! Ура, у бій!

За Збруч, за Збруч! В похід, вперед!
У серцях меств, в руках багнет,
як меч Архангела несеть,
і бийте ворога на смерть,
бо чаша кривд звершилась вщерт
і бийте ворога, січіть!

Що там гарматний нам огонь,
нам в стрічу йде воскресний день,
а з лун погарів, крові рік
встає у сяєві краси
нам сонце волі з небеси,
що нам світлити-ме у вік!

(„Нове Слово" з 16. серпня с. р.).

ПРИВІТНІ ТЕЛЕГРАМИ І ПИСЬМАНАСПІВШІ НА XIII. ГОЛОВНУ КОН-
ВЕНЦІЮ Р. Н. СОЮЗА.**Телеграми:**

Щиро сердечний привіт відомо У-
рядникам, Делегатам і Делегатам XIII.
Головної Конвенції Р. Н. Союзу і желя-
мо як найкращих успіхів, подати про
добро українського народу в Америці.
За уряд 204. відділу Р. Н. Союзу в Нью
Йорку: І. Жовнір, предс.: М. Люлін, кас.:
А. Ткачук, секр. фін.

Радьте над добром Руського Наро-
дного Союзу і Руського українського наро-
ду в Америці. — Григорій Литвин, Брук-
лін, Н. Й.

Нашому Руському Народному Сою-
зові і всім Делегатам желямо многая лі-
та. — Н. Жарський, Бруклін, Н. Й.

Згадавши на кров українських дітей,
назипайте, що не боронить, а годиться
іти намі. Щирий привіт. — Параскевія
Гоменчук, відділ 229., Скрантон, Па.

Гаразд, Світла Конвенція Р. Н. Со-
юза! Мудрим ухваляти піднесе органі-
зацію до високого степеня на славу у-
країнського народу в Америці. Ми духом
і Вами. — Д. Хомин, С. Митренко, О-
леський, Па.

Радьте над добром нашої органі-
зації, най Бог помагає. — Братство св. О.
Николая, Перг Амбой, Н. Дж.

Панове Делегати і Делегати! Радь-
те і радуйте над добром Р. Н. Союзу,
такої славної організації. Головним У-
рядникам многая літа, а гайдамакам
такоба. — Ілько Конікевич, член 141.
відділу, Літ Фолс, Н. Й.

Витайте, Н. Т. Українці і Світла
Конвенція! Дайте ширі про Р. Н. Союз.
Риз України, а не Москва! — Марія Ма-
ційовська, членкиня 250. відділу, Н. С.
Пітсбург, Па.

Всім Панам Делегатам і Чесним У-
рядникам Р. Н. Союзу слава і честь. Кла-
дьте сильні підвалини під нашу україн-
ську твердищу. Не забувайте за наших
братів-героїв, котрі кровю здобувають
волю України в нашій вітчизні. Нехай жи-
ве Україна! Попибець варварській Росії!
— К. Кирів, Джерзі Сіті, Н. Дж.

Горою Р. Н. Союз! Витайте Чесні
Посли XIII. Конвенції Р. Н. Союзу! Же-
лямо найкращого успіху Делегатам, а Р.
Н. Союзові армію більшу два рази чим
московська. — Живий Василь Сед-
ляр, Джерзі Сіті, Н. Дж.

Честь і слава всім Панам Делегатам
Руського Народного Союзу. Радьте для
добра і слави нашого українського на-
рода. Нехай живе Україна! — Григорій
Вальчук, руський почар в Джерзі Сіті,
Н. Дж.

Слава XIII. Головна Конвенція!
Фундамент є добрий, а Ви уважайте, з я-
кого матеріалу будуть цеглики, які на-
шого будете класти. Працюйте всі, щоб
був між Вами один дух. Желямо Вам як
найкращого успіху. — Андрій Годчан,
Джансави, Па.

Привіт Світлій XIII. Головні Кон-
венції Р. Н. Союзу, всім Ви. Головним
Урядникам і Делегатам. Радьте над до-
бром нашої дорогої організації, бо
у Ваших руках є тепер справа всього на-
шого українського народу тут в Америці.
Желямо Вам многая літ у Вашій чесній
праці для добра українського народу. —
З високим поважанем Михайло Нісевич,
член 162. відділу Р. Н. Союзу в Скран-
тон Па.

Щирий привіт Вам, Панове Делега-
ти! Радьте над нашим добром і нас про-
світляйте, бо в просвіті сила і воля. —
Назімира Сіменювич, Емілія Струтин-
ська, Шікаго, Іл.

I wish good success to the Con-
vention. God help Ukraine. — P. O. So-
lomić, Montreal, Quebec, Canada.

Сердечний привіт Делегатам і Деле-
гатам на XIII. Головні Конвенції. Єд-
найте всіх Українців під один прапор! —
С. Янович, Шікаго, Іл.

Сподіюсь, що Делегати будуть ріша-
ти лише для добра нашого народу і для
будущності нашої руської молодіж.
Слава всім! — Іван Шивір, секр. 7. від-
ділу Р. Н. Союзу в Макаду, Па.

Світлій XIII. Головні Конвенції Р.
Н. Союзу найкращих успіхів у нарадах
желямо — Український Клуб у Вест-Стам-
форд, Конн.

Світла Конвенція! З нагоди зміни Р.
Н. Союзу на „Український“ — Укр. То-
варство „Січ“, 282. відділ у Спракзю, Н.
Й., желямо як найкращого розвитку на
славу українського народу. Гаразд!
— Іван Шивір, секр. 7. відділу Р. Н. Союзу в Макаду, Па.

Письма:

Віден (Австрія), 18. серпня 1914.
— Славій Союзівці! Радьте на пожиток
і славу Русинів-Американців, але не за-
бувайте на потреби України в єю важку
історичну хвилю. — Посол Ілія Семана,
посол др. Евген Левицький, о. др. Жук,
парох церкви св. Варвари, радник Двору
Йосиф Каранович, посол др. Евген О-
лесницький, др. Ю. Олесницький, еме-
ритований генерал З. Павлюк, редактор
Ярослав Весоловський, Евген Любар-
ський-Письменний, George Raffalovich,
посол др. Кирило Трильовський, Ілія Ма-
теїн, М. Троцький, др. Паламар, о. М.
Данилович, радник др. Дольницький, др.
С. Дольницький.

Слава Ісусу Христу! Славій XIII.
Головні Конвенції. Висо. Головним У-
рядникам, Братям Делегатам і Сестрам

Делегатам желямо сердечний позо-
ров і желямо всякого добра при Вашій
ширій праці. — Мих. Войнік, секр. 5.
відділу Р. Н. Союзу в Мт. Кармел, Па.

Желямо шасті XIII. Головні Кон-
венції Р. Н. Союзу, всім Головним Ури-
дникам і всім Чесним Делегатам і Деле-
гатам. Працюйте в користь Слави. Геть
з магіронами! — Іван Залега, предс. 12.
відділу Нар. Слов. Сполку в Мт. Кармел,
Па.

Світла XIII. Головна Конвенція Р.
Н. Союзу, всі Чесні Делегати і Делегати-
ки! Працюйте для добра Р. Н. Союзу і
кріпьте ся духом. Сердечний поздрав
желямо — Братство св. Арх. Михайла,
від. 23. в Гометед, Па.: Юрій Білий
предс.

Милі во Христі Брати і Сестри! Боже
Вам помагай при Вашій тяжкій праці.
Желямо Вам всім здоров'я і шасті, а на-
шому дорогому Союзові як найкращого
розвою. — Твердий Русин, член 164.
відділу з Дунмор, Па.

Щирі желяні і сердечний привіт за-
силаю Вам, Панове Делегати і Пані Де-
легати на XIII. Головні Конвенцію.
Радьте над добром Р. Н. Союзу і цілого
українського загалу. — Антоніна Цебак.

Світла Конвенція Р. Н. Союзу! Га-
разд, Панове Урядники і Делегати! Радь-
те з успіхом в першій мірі над добром
організації, а відтак над добром понево-
леного українського народу. Нехай XIII.
Головна Конвенція дасть почин до за-
сновани „Народної Ради“ на Американ-
ській Русі так, як XII. Гол. Конвенція
дала почин до заложени „Просвітної
Комісії“. Великі ворогованія між органі-
заціями мусять устати, а до позитивної пра-
ці найвища пора брати ся. Я духом з
Вами. — Демко Хомин, член 3. відділу Р.
Н. Союзу в Олфанта, Па.

Слава Вам, русько-українські Деле-
гати XIII. Гол. Конвенції Р. Н. Союзу!
Радьте над добром нашої славної орга-
нізації. Слава заступникам американ-
ської Русі-України! Радьте, Панове, над
просвітотою і школами!

Делегати, Брати милі,
Час вже пробудитись.
Прогинути ті кости
На світ повстатись.

Давно другі пробудились,
Світло засвітили.
Давно вони востають ся
З усієї сили.

Просвітую свою підняли,
Школи збудували
І в єдності через школи
Світлами стали.

І ми, сини України,
Сьогодні, що встали.
Знесім всій прапор високо.
Щоб го всі пізнали.

„Ще не вмерла Україна,
Ні слава ні воля“.
Коли в Вас всі Делегати
Є козацька доля!

Світлій XIII. Гол. Конвенції Р. Н.
Союзу шлемо грімке: Слава! — Відділ
29. Р. Н. Союзу в Гановер, Па.
(Конець буде).

КАЛЕНДАР.**ВЕРЕСЕНЬ.**

РАСЫКІ СВЯТА			16. ст.
24	Ч	Теодорі александр.	11
25	П	Автонома свящуч.	12
26	С	Констанція сест. свящуч.	13
27	Н	16. по Сов. Возде. Чесн. Хр.	14
28	П	Никити явч.	15
29	В	Евфимій явч.	16
30	С	Софії, Віри, Надії і Любові	17

ГАРНИЙ ПРИКЛАД.

З Роучестер, Н. Й., одержала Адміні-
страція „Свободи“ 5 доларів на Фонд
Визволення України від п. Андрія Войчи-
шина разом з листом, котрий отес пода-
ємо:

„Дорогі Брати і Сестри! Як Вам ві-
домо, на XIII. Конвенції у Бофало, Н. Й.,
вибрано Українську Народну Раду, яка
видала маніфест до всіх Українців у
Злучених Державах із зазивом до нас
всіх складати жертви на Фонд Визволе-
ння України. Тож, Брати Українці і Се-
стри Українки, коли лежить нам на сер-
ці доля визволення самостійної України,
то ані один не сміємо пожакувати гро-
ши на фонд визволення наших Братів іні-

варварського царату, що 260 літ тер-
плять царський кнут і нагайку. Сніп-
мо, Брати і Сестри, з жертвами, бо наші
Брати в старім краю віддали все своє до-
бро і станули в ряди та настали вогні
груді свої, щоб визволити Україну зні-
гуді статути в ради і помочи їм, то по-
можімо бодай грійми. Хотий би і най-
більш воні вимагали, то відмовити не
сміємо, бо як би ми відмовили нашим
Братям помочи в теперішній, так важкій
хвилі, то се був би встид для нас як
нації. Історія нас осудила би. Брати і Се-
стри, не жалюмо гроши для нашої Ві-
тчизни на Фонд Визволення України, а
як один даймо поміч рідному краєви, а
на погібель царатони і його поціпакам.
Може Бог дасть, що ударить послідна
година для самодержавної Росії.

Від себе висилаю 5 доларів
на Фонд Визволення України.
Дай, Боже, щоб за моїм приміром пі-
шли всі Українці і Українки як один. Я
простий мужик і працюю не легко, але
на народні цілі пішли не жаду, а ще
на таку як ся, на справу цілої нашої
Вітчизни. Дай, Боже, щоб так було, як
ми собі зичимо. Ще не вмерла Україна!

Рочестер, Н. Й., дня 19. вересня, 1914.
Андрій Войчишин.

СЕРБСЬКІ ЗВІРСТВА.

Як доносять вісті з Австрії, Серби допускають
си нечужах звірств і цілком не уважають на між-
народне право. Стверджено, що населення підруби-
ли сербські ватаги. Команда австро-угорських
війск заперила в сій справі слідство, котре доси
стверджало такі факти: Коло Шабацу найдено бо-
гато разів тіла наших жовнірів замасковані. О-
дного поручника найдено з розпореним животом, о-
дного жовніра з виколеним очима; в очі йому
вложили йому гузник від мундура; одного жовніра
найдено повішеного без голви і рук, котрі віля-
ли. Мешканці Шабацу й околиці стріляли на ав-
стрійські війська переважно з задку, головни на офі-
церів і на малі відділи. Коло Шабацу був уже в ав-
стрійських руках, мешканці його не безпечно
стріляли до австрійських жовнірів з вікон меш-
канств. З одної фабрики в Шабаці стріляли до ав-
стрійських жовнірів навіть з фабричного комина.
Сю фабрику спалено. Коло Мінар зловлено кількох
мешканців, що стріляли на австрійські перехо-
дячі тамтуди війська. Один поручник, до котрого
приведено бранців, з людяності ухилив одну ва-
гитну зілку. Жінка ся, відійшовши, добула ре-
вольвера і застрілила поручника з задку. Коло Пеке-
рші Серби вивисли білу хоругву, Командант ав-
стрійського відділу приказав здержати нальбу і на-
близив ся до Сербів, але вони з віддалі 300 ме-
трів почали стріляти. Сербські війська з особливим
замилуванням стріляють до санітарних відділів. О-
дну санітарну патрулю з раненими, котра явля-
лась також одного раненого полковника, зустріли
завсім. Навіть сербські діти беруть участь в сій
жорстокостях.

І НІМЕЦЬКІ КОНІ БУНТУЮТЬ СЯ ПРОТИ НЕВОЛІ.

З Парижа доносять, що французські жовніри не
можуть уживати німецьких коней, які здобули в
битві над Марною, бо ті коні не хотять слухати
французької команди. Зновж французські їзди не
хотять віддавати ся волі коней і не хотять коман-
дувати по німцях. З уваги на те не могло прийти
до порозуміння між німецькими кінями і францу-
ськими жовнірами і через те французьке прави-
тельство продало коні селянам по пересічній ціні
\$20 за штуку. Хто на кого буде мати більший
випли, чи Француз на коня, чи кін на Француза,
то не покаже ся, але ається ся, що остаточно
мудріший устатий дурійшому.

ПРАЧКА ЖОВНІР.

З Парижа доносять. Поміж раненими, яких
привезено з поля битви, є одна молода прачка в
жовнірській уніформі. Прачка записала ся до вій-
ська як охотник і брала участь у війні; її по-
крито доверва, коли зранила її куля. В битві від-
значала ся такою відвагою, що офіцер вважав за
відповідне похвалити її перед жовнірами.

РОСІЯ КУПУЄ КОРАБЕЛЬ ДО ЛОМАНА ЛЕДУ В АРХАНГЕЛЬСКУ.

Форт Вільям, Онг. (Канада). Російське пра-
вительство купило в Порт Артур судно до ломана
леду, Н. Т. Горн. Судно сейчас відіде до Монте-
реалю і переправить ся через Атлантик. Як догаду-
ють ся, російське правительство має намір ужити
його до розбирання леду через зиму в порті Архан-
гельськ від Нічівного Ледоватого Океану. Сей
порт буде становити сего року для Росії велику
важливість, бо Німеччина через свій канал в Кіль у-
держує владу на Балтійським морі.

БОГАТО КАНАДІЙСЬКИХ ОХОТНИКІВ ВЕРТАЄТЬ СЯ ДОМІВ.

З Вальквартієр (Канада) доносять: Мног охот-
ників, що перебувають тепер в Вальквартієр, го-
тових до від'їзду на війну в Європі, відсилає ся
назад до дому, бо комісія находити їх нездійсним
фізично до воєнної служби. Для 9. с. м. вечер до-
датково поновило ся у списі тих, що мають віді-
хати назад, п'ятдесят один імен таких охотни-
ків, що не будуть могли відіхати з причини про-
стевітв родичів та жінок. Щодня надиває ся
свари на мужів, що поклялися жінок або синів, а

бо що записали ся без дозволу родичів. Таких бу-
дуть ся відсилати домів.

ТАКОЖ ОБОРОНЕЦЬ ЦИВІЛІЗАЦІЇ.

Із Сен-Мальо, у Франції, доносять: 6 тут мно-
го ранених французьких жовнірів. Доми переко-
вано і шпиталі. Поміж раненими є велике число
жовнірів з Альжир, яких називають „Турки“. Один
з жовнірів привіз зі собою в торбі відрізну
голову Німця і сів на неї, коли голову в него від-
дірано. Жовнір вважав людську голову за війсь-
ковий предмет у святі і французької власті муси-
ли дати йому нішу відповідну нагороду, аби його
заохотити.

ДИВО, ЯК СКОРО БУДУЮТЬ НІМЦІ МОСТИ.

Кореспондент німецької газети „Фосціне Цай-
тунг“, яка виходить в Берліні, описує так свої
враження з прогулянки на фронт: Ріку Мозу пере-
кинув мостом Стей на північ від Вердун війсь-
ковими мостами, які побудували німці з таких по-
сипом, що армія наслідника престоло майже не
спішила ся в погоні за французькою армією, що
втікаючи, нищила за собою мости. Просто в голові
не може помістити ся, що вчора відбулася ся тут
жвава битва, що уступаюча армія виводила у
зоздух мости, а інші ми переходили через ріку без
найменшої перепони по мостах, що можуть атри-
мувати найбільші тягари.

СПРОСТОВАНЕ ДРУКАРСЬКОЇ ПОХИБКИ.

У конвенційнім протоколі в поперед-
нім (52) числі у 2-гій пшальті на 4-гій
стороні 3-тій відступ згорі звучить: „По-
остаточнім обчисленню показало ся, що
всіх делегатів було 312, а урядників 19
— з 318 голосами“. Конвенція сего речени
має бути: „з 478 голосами“. (З похібки
написано: з лише у деяких примірниках
„Свободи“ — в інших тіснени).

ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ.

В останній тижні зложили жертви на по-
висшу ціль сідуючі Добраї:

3. Джерзі Сіті, Н. Дж. — Складка в „Свобо-
ді“ В. Лотоский і Б. Дутевич по \$10.00
С. Гладкий, Н. Гавриліч і В. Крайніський по
\$2.00; М. Смакула, П. Маційовський, П. Славський,
В. Сандович, І. Павлак, А. Демченко і В. Косте-
ский по \$1.00; В. Турчанак 50 ц. — Разом \$83.50
4. Фенікс, Р. Ай. — Складка на християн-
ськ. Теодора Дічула заходами п. Григорія Билал
Т. Дічун і М. Агрос по \$1.00; М. Гевла 50 ц.;
Гудима 30 ц.; М. Андрус, С. Багріч, А. Дічун і
Гудима, О. Кравчук, А. Болдох, З. Дічун і Г. При-
тудла по 25 ц.; П. Лисогір 20 ц.; Ю. Екерт 15 ц.;
А. Дуглош і П. Гносвіч по 10 ц. — Разом \$5.25
5. Джерзі Сіті, Н. Дж. — Вн. Теодозій Пе-
чани \$1.00
6. Рочестер, Н. Й. Вн. Андрій Войчишин \$5.00
Разом: \$44.75.

З перенесення (ч. 50) \$1.168.95; з дня 24.
вересня вносять

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН \$1.213.70.

ВІДПОВІДЬ НА ЛИСТИ ЛЮДИЙ. ЖАДАЮЧИХ РОБОТИ НА ФАРМАХ.

В 41. числі „Свободи“ подав я був,
що потрібно робітників тут на фармах.
Так воно і справді було. З Канади при-
хало около 20 наших робітників і до-
дід з них дістав роботу у наших людей.
Написав я також 12 листів у відпо-
відь на зголошення, які влинули зарпа-
по мойй допис, щоб прийняли, а не
стануть робити. Тимчасом я отримав
поверх 200 листів. На стільки робітни-
ків місця трудно знайти. Я не хочу і-
хало зводити і тому повідомлюю інтер-
есованих отсею дорогою, щоб не їхало
та не тратили грошей на зєзїзницю. Я
не є жадним агентом, але звичайним собі
фармером і хотів прийти в поміч нашим
братям, які тинають ся без роботи. О-
днак я не сподівав ся, що число безро-
бїтних є таке велике.

Остаю з поважанем

Стефан Палагійон.

Велфільд, Н. Дж.

ПОЗІР!

ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ РУСИНІВ З ЕМБРИД
І ОКОЛИЦІ

в справі подій в старім краю

відбудеть ся

В НЕДІЛЮ, 27. ВЕРЕСНЯ 1914.

в руській газеті на Бріден Роуд в Амбрідзі, Па.
Початок точно о год. 3-ій половини.

Промовляти муть висланики областної у-
країнської Ради з Пітсбурга.

Хто почуває себе дитиною великого руського
зарода, повинен явити ся на вічу. То нею, на-
від ся хвало збуває ся на наших землях, за-
кладто великої ваги, аби ми могли стати з за-
вчашними руками. Нам треба до діла, до праці
такої Неньки. Нам треба усім, усім до одної
явити ся на вічу, на яке всіх запрошує

КОМІТЕТ.

52—53*

ПРОТОКОЛ

з XIII. Головної Конвенції Р. Н. Союзу в Америці, яка відбулася на днях від 7-го до 12-го вересня 1914 р., в „Elmwood Music Hall“ на розі улиць Elmwood & Virginia, Buffalo, N. Y.

(Даліше).

СПРАВОЗДАНО ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДАТЕЛЯ Руського Народного Союзу в Америці

за час від 1-го вересня 1912 року до 31-го липня 1914 року т. є за час від останньої XII. Головної Конвенції Руського Народного Союзу.

(Звіт обіймає діяльність і важливіші ухвали Гол. Уряду і Гол. Екз. Комітету; відтак звіт з діяльності Гол. Председателя і Організатора Р. Н. Союзу).

Головний Уряд і Головний Екзекутивний Комітет Р. Н. Союзу старалися після сил і можливості о дооро та розвій організації Р. Н. Союзу. З ухвал і рішень обох урядів можна нагадати переконатися, що як Головний Уряд так і Гол. Екз. Комітет виконували всі ухвали та припорушення, які запали на останній XII. Головної Конвенції у Вілксбері. Найдуться лише малі винятки, які однак дедуться на повний оправдані. Гол. Уряд і Гол. Екз. Комітет через весь час свого урядованя поступали все згідно з постановами статутів Р. Н. Союзу.

Що праця уряду не була безсудовна, про се свідчить найліпше небувалі зріст Р. Н. Союзу щодо числа членів і маючу.

За останні два літа збільшилося ся число членів:	
в Р. Н. Союзі о	5.806
в Р. М. Союзі о	2.836
Цілий приріст виносить	8.642
Число членів Р. Н. Союзу виносить	20.549
Число членів Р. М. Союзу виносить	4.786

Загальне число членів з днем 31. липня 1914 р. 25.335

В міру зросту членів зросли й фонди Р. Н. Союзу.

Власні фонди Р. Н. Союзу (Р. Н. С., Р. М. С. і „Свободи“) зросли о	\$96.839.69
Чужі фонди Р. Н. Союзу (співрестський фонд) зросли о	\$13.303.32

Цілий приріст фондів Р. Н. С. виносить \$110.143.01

Загальний стан власних фондів Р. Н. Союзу (Р. Н. С., Р. М. С. і „Свободи“) виносить з днем 31. липня 1914 р. \$206.614.56

Загальний стан чужих фондів Р. Н. Союзу (співрестський фонд) \$60.771.78

Загальний стан всіх фондів Р. Н. Союзу з дн. 31. липня 1914 р. \$267.386.34

Крім праці і обов'язків, які входили виключно в обійг діланя Р. Н. Союзу, Р. Н. Союз займав ся також справами, які може й не дотичали безпосередньо Р. Н. Союзу, яко організації заповомого, але які відносили ся до народної життя цілого загалу нашої суспільності в Злучених Державах.

Такими загальними народними справами були: введення в життя „Прогресивної Комісії“, приступленя в членів „Слав. Імігр. Товариства“, заповомог і жертви на народні та просвітні цілі в Злучених Державах і в старім краю.

Понизше наведений виказ подає жертви і заповомог, які виплачено на просвітні і народні цілі:

На народні і просвітні цілі.

З каси Р. Н. Союзу в Америці виплачено за останні два роки слідує суми на народні і просвітні цілі:

на фонд „Рідної Школи“	\$2.500.00
на фонд М. Сівицького	500.00
на фонд о. Н. Стефановича	500.00
на ювілейний дар Ів. Франкови	200.00
на фонд для голодуючих	100.00
на ім'я д-ма „Слав. Імігр. Товариства“	500.00
на цілі „Прогресивної Комісії“	7.301.14
Разом виплачено	\$11.601.14

На візане уряду Р. Н. Союзу зложили відділи члени Р. Н. С. на „фонд для голодуючих“ 4.693.51

Разом виплачено на народні і просвітні цілі \$16.294.65

Понизше наведені важливіші ухвали і рішення Гол. Уряду та Гол. Екз. Комітету (на підставі протоколів) подають короткий перебіг їх діяльності і праці. Чи праця і діяльність урядників була повиточна і чи принесла користі для організації — се оцінити буде задачею Конвенції і видати належний осуд.

ЗВІТ З УХВАЛ ПОСЛІДНОЇ XII. ГОЛОВ. КОНВЕНЦІЇ Р. Н. СОЮЗА.

Всі ухвали з останньої XII. Гол. Конвенції є майже повні виконані.

Всі Головні Урядники, які були вибрані на XII. Гол. Конвенції Р. Н. Союзу, поіставали на становищі своїх урядників протягом цілого часу, крім Духовного Оцця.

Уряд Духовного Оцця Р. Н. Союзу зостав унорочений з причини реїгнації о. Дмитра Хомяка, внесеної на руки Голов. Председателя дн. 19. листопада 1913 р. Як відомо, о. Д. Хомяк зрештешував зі свого уряду на приказ єпископа Ортинського. Щоби не давати причини до нових непорозумінь на уряд Духовного Оцця не повлігувано нікого.

Гинюк зайняв зміна щодо виконувани обов'язків головного організатора. XII. Гол. Конвенція поручила була обов'язки головного організатора секр. С. Ядловського. З огляду однак на се, що фін. секретареві припорушено офісля переведено нової реформи в Р. М. Союзі, тому на поіковенційнім засіданні Гол. Екз. Комітету і Контроніної Комісії перещено обов'язки головного організатора на Головного Председателя Р. Н. Союзу.

Ухвала XII. Гол. Конвенції щодо зміни і поправки § 52 в статуті є уведений в життя. Гол. Екз. Комітет не хотів паралаліти організації на значні грошові видатки, як видали новий статут в надії, що XII. Гол. Конвенція змінить дотеперішню перестарілу систему на нову після поступеного податку, тому, замість повноправного статуту, видано всі зміни і поправки яко окремий додаток до старого статуту і розіслано до всіх відділів.

Всі жертви, ухвалені XII. Гол. Конвенцією, є виплачені крім одної, а імено жертви на „Рідну Школу“ в Угорщині в сумі \$500.00. Жертви не виплачено з тієї причини, що покищо нема товариства, котре зайняло би ся справами рідної школи на Угорщині.

Ухвалу XII. Гол. Конвенції, щоби Гол. Уряд розслідав і проіверив точно справу Івана Хрипи, члена відділу 124 Р. Н. С., виконано. Ця справа була розсліджена і позаложена в користь Івана Хрипи.

Вибрана XII. Гол. Конвенцією „Прогресивна Комісія“ розпочала своє урядованя і просвітні діяльність з дн. 10. жовтня 1912 р. На просвітні діяльність за останні два літа виплачено з каси Р. Н. Союзу „Пр. Комісії“ \$7.301.14. Звіт з діяльності подасть „Прогр. Комісія“ у своїм власнім справозданні.

Щодо ухвали XII. Гол. Конвенції, що орган Р. Н. С. „Свобода“ має притримувати ся напряду національно-демократичного, то сего напряду „Свобода“ вповні притримувала ся.

Тут належить згадати ще про становище Уряду Р. Н. Союзу і органу „Свободи“ стироти єпископа і деяких духовних, які розпочали боротьбу проти нашої організації. Маючи досвід докази їх ворожих нападів на нашу організацію, уважав Гол. Екз. Ком. своїм обов'язком видати до членів відозву, яка появилася ся в „Свободі“ 18. грудня 1914 р. Рівнок і „Свобода“ була тимчасовим припинена наступити енергійно проти ворогів Р. Н. Союзу.

Ухвала XII. Гол. Конвенції щодо реформи Р. М. Союзу зістала переведена, як се виказують протоколи засідань Гол. Екз. Ком. і річного засіданя Гол. Урядників Р. Н. Союзу.

З В І Т

З УХВАЛ, ЯКІ ЗАПАЛИ У ВЕРЕСНІ 1913 р. НА РІЧНИМ ЗАСІДАННІ ГОЛОВНОГО УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В БОФАЛО, Н. Й.

1. Ухвалено, що „Свобода“, яко орган Р. Н. Союзу, має єдиний як ворогів Р. Н. Союзу і строго проти них виступати. Своєю задачею „Свобода“ є синовила.

2. Ухвалено завідателю „Свободи“ дати вільну руку щодо укладаня дій за адвертайзменти, які містять ся в „Свободі“.

3. Ухвалено, що всі 5 нел. вкладки, котрі лишали ся від кожного члена Молодечного Союзу під опікою місцевих опікунів, за час від 1-го січня до 31-го грудня 1913 мають бути передані до кас відділів Р. Н. Союзу, та що вкладки від 1-го січня 1914 мають бути в цілости т. є в сумі 25 цент. відіслані до гол. каси Р. Н. Союзу.

4. Ухвалено прийняти до офісу Р. Н. Союзу одного канцелярійного помічника з місячною платією від \$50 до \$60. Тим помічником є м. Шур.

5. Ухвалено платити Гол. Предс. Р. Н. Союзу за сповномощення праці гол. організатора дану організаторську платію т. є по 10 цент. від кожного поіприсутствуючого члена до Р. Н. Союзу, а по 5 цент. від кожного поіприсутствуючого члена до Р. М. Союзу.

6. Ухвалено знести дотеперішню систему висиланя помісних посвідок до відділів Гол. Касіром Р. Н. Союзу за одержаний розмет з тієї причини, що те саме отболоує ся помісними в органі „Свобода“. Отже висилане окремих посвідок забирає багато часу і потягло за собою значні видатки на поштової оплати.

7. Ухвалено взимати з банків в Пітсбургу всі депозити Р. Н. Союзу, а уложувати їх в інших містах в певних і безпечніших банках. Се зістало переведено.

8. Ухвалено заложити при Р. Н. Союзі нову організацію під назвою „Стій“ для піднесеня нашої молодіжи в Америці в національній дусі на поля просвітно-культурній. Приготовлене і введення в життя висше згаданого товариства поручено „Прогресивній Комісії“ Р. Н. Союзу. Її референти мали звіяти ся організацією „Стій“ під час поїздки. Однак „Прогр. Комісія“ не зробила в тій справі до тепер майже нічого.

9. Ухвалено, що „Прогресивна Комісія“ Р. Н. Союзу має виплачувати відділу часопису для русько-української молодіжи в Америці, котра має виходити раз на місяць. Часопис стає виходити яко місячник під назвою „Дзвінка“, почавши від 1-го січня 1914 р.

10. Ухвалено, що з дн. 1-го січня 1914 р. Р. Н. Союз має вступити в членів „Славянського Іміграційного Товариства“ в Нью-Йорку з річною вкладкою, ухваленою на XI. Гол. Конвенції (500 дол.). Се переведено. Яко директор до „Славянського Іміграційного Товариства“ зі сторони Р. Н. Союзу виішов С. Ядловський, а відтак на його місце М. Угорчак. Згадане товариство займає ся дуже циро справами наших імігрантів. Від 31. марта 1912 до 31. марта 1914 р. згадане Товариство інтерв'ювало в 1575 случаях задержаня наших імігрантів, виплачувало за них 641. дало тимчасове удержаня в своїх домі 713 наших імігрантам. В останніх місяцях містило в „Свободі“ Товариство тижневі звіти, які подавали не лише імена задержаних імігрантів, але також точні вказівки і причини іміграції.

11. Ухвалено вислати делегата на український з'їзд до Галичини, котрий мав відбутися з нагоди ювілею 100-літніх урочин даного гетьм. Т. Шевченка у Львові 1914 р. Делегатами мав Р. Н. Союз звернути кошта подорож з Америки до Львова і назад. На делегата канди-

дували трох урядників: о. М. Данилович, С. Ядловський і М. Угорчак. Делегатом вибрано п. С. Ядловського. З огляду на се, що Шевченківське свято в Галичині розділено на частинні обходи, розіслані на цілий рік, тому на засіданні Гол. Екз. Ком. ухвалено не вислати делегата до Галичини з гроші, призначені на подорож делегата обернути на народні цілі як пр. на закупню квадрат метрів під „Український Город“ у Львові.

12. Ухвалено виплатити з каси Р. Н. Союзу 200 дол. яко ювілейний дар Іванові Франкови з нагоди 40-літнього ювілею його праці на поля укр. письменства. Згадану суму вислано дн. 4-го лютого 1914 на адресу „Дністра“ у Львові.

13. Ухвалено заповомог членам Р. Н. Союзу на суму 1.260 дол. є всі вповні виплачені.

ЗВІТ ЗІ ЗАСІДАНЬ ГОЛ. ЕКЗ. КОМІТЕТУ Р. Н. СОЮЗА ТА ВАЖНІЙШИХ УХВАЛ.

На поіковенційнім засіданні Гол. Екз. Ком. Конт. Комісії і деяких Гол. Урядників, яке відбуло ся 8—12 жовтня в Джерсі Сіті, Н. Дж.

1. Ухвалено, після припорушення XII. Гол. Конв. Р. Н. Союзу, що члени Р. М. Союзу мають платити місячні вкладки по 25 п. з того до каси Р. М. Союзу має виплачувати 20 п., а до каси місячного відділу Р. М. Союзу по 5 п. місячно від кожного члена. За се члени Р. М. Союзу мають побирати заповомог, ухвалено XII. Гол. Конвенції. Р. Н. Союз, у віці від 1 до 6 літ \$100, від 6 до 16 літ \$200. Прізви до заповомог набувають члени по 90 днів від дн. вступленя в члені. Переведено і виконано власне згаданого реформи в Р. М. Союзі припорушено С. Ядловському. — З огляду на се припорушено С. Ядловський зрештешував з обов'язків гол. організатора Р. Н. Союзу, котре то становище припорушила йому XII. Гол. Конвенція Р. Н. Союзу. По довільній дискусії прийнято реїгнацію п. С. Ядловського з уряду гол. організатора.

2. Ухвалено працю гол. організатора, котра була припорушена XII. Гол. Конв. гол. фін. секретареві Р. Н. Союзу С. Ядловському, припорушено гол. предс. Р. Н. Союзу Д. Капітулі з нагородою по 5 п. від новозорганізованого члена до Р. Н. Союзу, на що Д. Капітула згодив ся.

3. Ухвалено, що Завідатель „Свободи“ має вільну руку щодо приймання і віддаваня робітників „Свободі“. Робітничкові, котрий би уважав себе поікривдженим, прислугує право удати ся зі скаргю до Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союзу.

4. Ухвалено, що робітники „Свободи“ підчас годин праці не можуть поізагложувати своїх приватних інтересів.

5. Ухвалено закупити до робітні „Свободи“ автоматичний годинник, на котрім робітників має значити свій час, коли працює починає і коли кінчить. Годинник куплено за суму \$205. Робітників „Свободи“ мають зачинати працю о 8-ій годині рано і робити до 5-ї години вечер з одно-годинною перервою на обід.

6. Ухвалено перевести реформу експедитів „Свободи“, щоби заіобити висиланню „Свободи“ членам, котрі вже давно померли або котрі давно вже не є членами Р. Н. Союзу. Реформу переіпроводжено а експедитор є відповідальний за всякі неточности, які відносять ся щодо адреси „Свободи“.

7. Ухвалено, що кожний робітник „Свободи“, без огляду на се, яке він становище займає, є відповідальний за роботу, приділену йому Завідателем „Свободи“.

8. Ухвалено закупити друкий лінотайп до друкарні „Свободи“, щоби обмежити працю робітників „Свободи“ позв. припинити годину. Згаданий лінотайп куплено за суму \$3.359.00.

9. На тім засіданні порушено справу потреби закупня нової друкарської машини, з причини, що стара машина за мала і не є в силі виконати всі теперішні друкарські праці. На машині друковано пів і деня; часті направи вносили поважну суму грошей і дуже часто заходила потреба давати „Свободу“ до друку в чужих друкарнях. Щоби все те єминити, не було нішого виходу, тільки закупити нову друкарську машину. В тій справі Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союзу рішив вислати обіжнік по всіх Гол. Урядниках Р. Н. Союзу і засилити їх опінію щодо закупня нової друкарської машини на власність Р. Н. Союзу. По аверенню обіжніка показало ся, що всі Гол. Уряд. Р. Н. Союзу годять ся на закупню нової друкарської машини. В тій справі відбуло ся дн. 8-го січня 1913 засіданя Гол. Екз. Ком., на котрім то засіданні заступники компанії предложили свої оферти і ціни. По перелічено оферт і дискусії прийняв Екз. Ком. оферту „Джонсоне Прінтінг Прес“ (на 12 сторін друку) за суму \$10.000. З тієї суми компанія опустила \$150, за виплаченя сечас готівкою. Друкарська машина коштувала отже \$9.850.00.

10. Зі закупню нової друкарської машини показало ся, що неможливо буде її помістити в бейсменті з тієї причини, що через те ослабило би ся будинок а перерізка потягнула би около \$2.000 коштів. Тому Гол. Екз. Ком. рішив прибудувати нову часту до дому Р. Н. Союзу (25 стій широк, 37 стій довг, на два поверхи високу). Крім сего заходила потреба відновити вимогам права стейту Нью-Джерси, щоби на будинках були драбини безпеченства. Також дім Р. Н. Союзу потребував направи, а перерісін нового даху. Всі направи і прибудованя коштувало \$3.577.40. В новоприбудованій часті містять ся у долу нова друкарська машина і склад паперу, а на горішнім поверсі уміщено три лінотайпи і друкарські камінні столи. Друкарня Р. Н. Союзу має найліпше і найкраще урядженя з поміж всіх славянських організацій, а також є дружкою з ряди друкарнею в Джерсі Сіті.

11. Щодо „Прогр. Комісії“ то Гол. Екз. Ком. був гадки, що „Прогр. Комісія“ входить в склад Гол. Уряду Р. Н. Союзу. Однак „Прогр. Комісія“ вже на першій своїй засіданні ухвалила незалежність від Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союзу. Се жадане було досить трудне для Гол. Екз. Комітету і се було причиною непорозумінь між Гол. Екз. Ком. а „Прогр. Комісією“. Щоби не робити нічого на власну руку, Гол. Екз. Ком. засилити опінію всіх відділів Р. Н. Союзу через розісланий обіжнік. — Оди-

нія відійти в тім справі був така, що шкільним фондом має завідувати Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союзу.

Тоді Гол. Екз. Ком. на засіданні дня 8. марта 1913 р. в присутності представлених „Просв. Комісії“ порішив закласти справу в сей спосіб, що „Просвітна Комісія“ буде доставити на просвітні цілі дві треті частин гроша, зібраного від членів Р. Н. Союзу на шкільний фонд.

Рівночасно Гол. Екз. Ком. просктував від себе „Просв. Комісії“, що першою і найважливішою потребою є зорганізоване нашого шкільництва в Америці на один лад та постарати ся о відновленні шкільної книжки для американських руських шкіл. Також припоручено „Просв. Комісії“ замовити 1000 примірників „Начерку Української Історії“ в англійській мові. Ці проекти прийняв Председатель „Просв. Комісії“ до відома.

12. На засіданні з дня 8 і 9 марта 1913 р. ухвалив між іншим Гол. Екз. Комітет, що коли „Пр. Комісія“ видасть шкільні підручники для наших американських шкіл, то Р. Н. Союз покриє кошта сего видавництва з тим застереженням, що Р. Н. Союз з огляду його Гол. Екз. Комітет буде мати ці шкільні книжки під своєю опікою і сам їх буде розповсюджувати. Зиски з іншого рода видавництва, які „Пр. Комісія“ буде видавати, буде вона уживати на просвітні цілі.

13. Ухвалено, щоб „Свобода“ безплатно не містила імен і збірок тих людей, котрі присилають до „Свободи“ лише посвѣдки і викази жертводавців а гроші відсилають самі впрям.

14. Ухвалено, щоб „Свобода“ яко часопис, вступила в члени Товариства: „Ді Американ Асоцейшен оф Форейн Ленгвіж Нюсеїнерс“.

15. Ухвалено, що „Свобода“ має платити \$150 місячного ренту Р. Н. Союзови, як також сплачувати від 1-го січня до 1. липня 1913 р. Р. Н. Союзови по \$100 місячно, вчисляючи в ту квоту процент від позички і частину капіталу, а від 1-го липня 1913 р. 3% від капіталу і капітал у висоті 2% від цілого довгу. „Св. ода“ придержувала ся точно сплати процентів і капіталу. До 31-го липня 1914 р. заплатила „Свобода“ \$4309.00 капіталу і \$1236.50 проценту. Довг „Свободи“ виносить в Р. Н. С. \$25,975.57.

16. Відповідальний редактор „Свободи“ Й. Стеткевич предлажив більше кандидатів на помічника редактора „Свободи“. Гол. Екз. Ком. згодив ся на прийняте М. Желізняка. Однак М. Желізняк не приїхав і тоді редактор Й. Стеткевич в порозуміню з Гол. Екз. Ком. покликав на се місце В. Лотоцького, котрий займає доси становище помічного редактора „Свободи“.

На тім засіданні взято під дискусію справу Воколека. Воколек згадав був свого часу підчас зізнання в Сінсінаті, О., що пошкодував і Р. Н. Союз. Гол. Екз. Ком. не найшов нічого підозрілого, що могла би свѣдчити, що Воколек натягує в якійнебудь спосіб Р. Н. Союз. Сю справу поручив Гол. Екз. Ком. пред. „Контр. Комісії“ о. В. Балогови до точного розслідування. Однак о. Балог не мав нагоди розслідувати сей справу. Тоді гол. предс. сам постарав ся о копію зі стейтменту, котрий Воколек зробив в арешті. В тім своїм зізнанню говорив він, що з кінцем 1906 р. і з початком 1907 р. заложив два відділи для Р. Н. Союзу, один в Паркерсбург, В. Вір. відділ 29, а другий в Маріетта, О., відділ 94. Однак переглянувши книжки Р. Н. Союзу, не знайдено нігде, щоб Р. Н. Союз мав колинебудь відділи у вище згаданих місцевостях: відділ 29 Р. Н. Союзу є в Рон, Па. (від 1902 р.), а відділ 94 Р. Н. Союзу є в Нью Бріген, Конн. (від 1906 р.). Даліше зізнав Воколек, що Р. Н. С. виплатив \$600 помертвого, а як відомо, від червня 1906 р. Р. Н. Союз почав платити \$1,000 помертвого. Тим самим зізнання Воколека оказались зовсім неправдивими.

17. На день 20-го мая 1913 р. покликано на засіданні членів Гол. Екз. Комітету, Духовного Отця Р. Н. Союзу і представителів „Свободи“, щоб попрацювати п. М. Демидчука, делегата просвітних і економічних українських галицьких товариств. При працянню вручив гол. председатель делегатови в дарунок від Р. Н. Союзу золоте перо.

18. Ухвалено видати „Показчик“ для урядників місцевих відділів, щоб мали спроможу навчити ся точно перепродажувати мітинги відділів. Показчик видано.

19. На жадане Гол. Екз. Комітет Р. Н. Союзу був гол. председатель на угро-руським конгресі, котрий відбував ся в місяці грудня 1913 р. в Джансаві, Па.

20. Ухвалено видати ювілейне число „Свободи“ на 16 сторін з приводу 20-літнього істновання Р. Н. Союзу. Ювілейне число „Свободи“ було видане 19-го лютого 1914 р.

21. Ухвалено видати календар Р. Н. Союзу на рік 1915 такої самої величини, як календар на р. 1914. На видане згаданого календаря за давню ціну редактор Й. Стеткевич не згодив ся. Видане згаданого календаря припоручено п. Лотоцькому, помічному редакторови, по давній ціні.

23. Ухвалено, щоб адресар відділів не поміщувати в „Свободі“, але видати його у формі книжки і розіслати по відділах. Адресар видано.

24. Гол. Екз. Комітет признав за послідні два літа за допомогу 65 невилічимо слабим членам, 2 умово хорим, 27 за утрату ноги або руки, 13 з фонду убогих.

25. Гол. Екз. Комітет вислав в імені Р. Н. Союзу чотири телеграми: дві привітні телеграми вислали до Львова на концерт з нагоди столітнього ювілею Тараса Шевченка; дві телеграми вислали до президента Злучених Держав у Вашингтоні (в одній містив ся протест проти нового еміграційного білю Бурнета, а в другій протест проти російського правительства, з причини заборони в Росії святкувати столітній ювілей Т. Шевченка).

Окрім вище згаданих телеграм вислали два письма. Одно до „Красного Шкільного Союзу“ у Львові, друге привітне до „Сокола-Батька“ з нагоди здвигу Соколів і Січий у Львові:

До Хвального Товариства

„Красний Шкільний Союз“
у Львові.

Після ухвали XII. Головної Конвенції Р. Н. Союзу в Вілксбері, Па., на якій був присутний п. С. Демидчук, делегат українських Товариств в Галичині, призначено на фонд „Рідної Школи“ в Галичині жертву в сумі \$2,500.

В р. 1913 виплатив Р. Н. Союз частину сей жертви т. є. \$2,000, виславши їх на адресу Хв. Товариства. Виплату рештуючої квоти т. є. \$500 здержав Р. Н. Союз на підставі ухвали Головного Уряду на річній засіданні в Бо-

фало, Н. П., яке відбуло ся в місяці вересня 1913 р. Повисша ухвала звучить після протоколу зі згаданого засідання як слідує: „З огляду на се, що старокраві українські інституції замало інтересують ся життям американських Українців, в справах діттей американських Русинів, живучих в Галичині, коли американські Русини відносять ся в справі своїх діттей о поміч моральну і матеріальну, наші старокраві інституції подібними справами мало займають ся або цілковито їх відкидають, на що Р. Н. Союз має доказ, по довгий а річевій дискусії ухвалено, що фонди, ухвалені до виплати старому краві на народні цілі з каси Р. Н. Союзу, а котрі до тепер еще не суть вповні заплачені, щоб таких фондів не виплатити інтересованим інституціям так довго, поки політика старокравих інституцій не вляснить ся згідом американських Русинів-Українців“.

Тут наведено близні причини, які вплинули на повисше рішення.

Вп. С. Демидчук, яко відпоручник українських Товариств в Галичині в часі свого побуту в Злучених Державах мав нагоду пізнати тушені відносини Українців. В імені Товариства, які він заступав, поробив п. Демидчук надії на моральну поміч старокравих інституцій для піднесення і оживлення народного життя серед тушенних Українців. Однак після повороту п. С. Демидчука до краю, замість моральної помочи зачали до нас доходити найріжкородійші вісти, які мусили викликати серед нашого свідомішого загалу тут в Америці дуже прикрі і болючі враження. Ми довідали ся на підставі тих вістей, що Українці в Злучених Державах є раз на все пропавші для нашого народу, що воля скорше чи пізнійше мусять випародовити ся, що одинока з них користь для старого краю, як найбільше стягнути гроша на старокраві потреби. І дійсно крім беззастанних просб о жертви, американські Українці від старого краю нічого іншого не діяли ся. Ба навіть в такій незначній справі, як справа прийняти сина одного із членів Р. Н. Союзу до бурси у Львові, займало Хв. Товариство неприхильне становище, по мимо спеціальної просби, яку вислали з Р. Н. Союзу до Хв. Товариства і приватного листа до п. С. Демидчука.

Зовсім отже природно, що таке поведєне мусить вплинути некорисно на дальші взаємні відносини та викликати серед американських Українців недовіру до старокравих інституцій.

Песимізм, поширений в старім краю щодо будучности Українців в Злучених Державах, не є достаточо оправданий. Коли би навіть вигляди на будучність були й невеселі, то ми не сьміємо упадати на душі а доложити всяких старань, щоб в тім напрямі як найбільше працювати. Беручи все те під розвагу, будемо вважати за наш обовязок збирати жертви на фонди, які будуть мати на цілі підтримувати народного життя передівсім серед тушенних Українців.

Узглядаючи лише великі елементарні нещастя, які навістили в послідних часах старий край, порівняв Екзекутивний Комітет Р. Н. Союзу виплатити рештуючу квоту в сумі \$500.00 на фонд „Рідної Школи“.

Як уложити ся взаємні відносини на будуче, се буде залежати вповні і виключно від старокравих інституцій, як вони будуть відносити ся до американських Українців.

Повідомляючи Хв. Товариство про висилку квоти \$500.00, просимо о ласкаве надісланє посвѣдки відбору і остаємо з поважанєм

За головний Уряд Р. Н. Союзу в Америці:

Д. Капітула, гол. предс. Р. Н. С.
С. Ядловський, гол. фін. секр. Р. Н. С.
Мих. Угорчак, гол. рек. секр. Р. Н. С.
Ал. Шаршонь, гол. касієр Р. Н. С.

До Хвальної Президії „Сокола-Батька“,

на руки Вп. п. Івана Боберського у Львові.

В день великого свята цвітущого українського народу на нашій землі в Галичині, яке уладжуєте, щоб поклонити ся Великому Пророкови нашої нації з нагоди 100-літніх роковин його уродження, шлемо щиро-сердечний привіт та жельмо як найкрасших успіхів. Нехай росте і процвітає молода сила українського народу, бо вона збудує вільну самостійну Україну, дорогу нам усім без огляду на кордоні і моря, якими поділила доля одних синів великої української родини.

За головний Уряд Р. Н. Союзу в Америці:

Д. Капітула, гол. предс. Р. Н. С.
С. Ядловський, гол. фін. секр. Р. Н. С.
Мих. Угорчак, гол. рек. секр. Р. Н. С.
Ал. Шаршонь, гол. касієр Р. Н. С.

ЗВІТ З УРЯДОВАНЯ ЯКО ГОЛОВН. ПРЕДСІДАТЕЛЯ Р. Н. СОЮЗА.

Яко гол. председатель провадив повний нагляд над організацією і її маєтком.

Р. Н. Союз мав протягом двох літ два процеси.

Марія Семан, членкиня від 42 Р. Н. Союзу в Пасейк, Н. Дж. заскаржила Р. Н. Союз о \$400, яко помертну за допомогу по своїм мужу. Згідно з § 175 статута Р. Н. Союзу, згадана членкиня не мала права до запомог. Р. Н. Союз сю справу виграв.

Другу скаргу внесли спадкоємці бл. п. о. Стефановича о \$1,000 помертної запомоги. Ся справа має ся так: В цвітні 1911 р. зложив Гол. Екз. Комітет помертну за помому по бл. п. о. Н. Стефановичу в сумі \$1,000 в пітсбурзьким суді на імя адміністратора о. Кульчицького. По ульїві двох літ пітсбурський суд припоручив адміністраторови звернути назад \$1,000 Р. Н. Союзови. Р. Н. Союз не знає, хто є правним спадкоємцем, бо вище згаданой суми доповідаєт ся мати небіщика і брат Корнилий з Галичини, а крім сего другий брат небіщика Андрей, який живе в Америці. Тому доперва суд має порішити, хто є властиво правним спадкоємцем і кому належить виплатити за помому.

Дня 19-го лютого 1913 р. прийняв гол. председатель ре-зигнацію о. Д. Хомяка з уряду Духовного Отця Р. Н. Союзу.

Гол. председатель відніс ся до всіх Гол. Урядників Р. Н. Союзу в справі торжества з нагоди 20-літнього ювілею істновання Р. Н. Союзу. З причини, що 5 гол. урядників сему противили ся, згадане торжество не відбуло ся.

Гол. председатель одержав з двох стейтів: Нью Йорк і Род Айленд, урядові писма, в яких загрожено, що коли наша організація не примінить ся до принципів вище згаданих стейтів, стейтнові власти зарядять сейчас закляпення інтересів Р. Н. Союзу.

Дня 20-го лютого 1914 р. покликав гол. председатель урядників „Просвітної Комісії“, в цілі переведення контролю. Точної контролю у касієра „Просвітної Комісії“ не можна було перевести, бо його книги не були в порядку. Щоб проперити правдивий стан каси „Просвітної Комісії“ поручив гол. председатель фін. секр. С. Ядловському поїхати на місце до кас. „Просвітної Комісії“ А. Горбала.

По переведенні контролю виийшло на яв, що А. Горбаль уживав гроші „Просвітної Комісії“ на свої приватні цілі. На книзі банкової найдено брак около \$1,300. Тоді гол. председатель повідомив про се председателя „Пр. Комісії“ Др. С. Симеонича, жадаючи, щоб він сейчас виїс на А. Горбала скаргу до банкової компанії. Справа є на добрій дорозі і банкова компанія по провіренню рахунків зверне Р. Н. Союзови цілу бракуючу суму.

За послідні два літа померло 409 членів Р. Н. Союзу, з того вмерло на сухоти 97, на запалєне 72, забитих в ріжних роботах 73, на внутрішню слабість 69, при породі 28, на пропуклину 8, втопило ся 4, забитих тrenaми 10, померло на асному 10, на тиф 5, на ревматизм 4, на чилив крови 4, підчас операції 5, на параліж 4, через побите другим 4, на затроєне крови 2, на апоплексію 2, з причини самовбийства 2, на помішанє розуму 2, удушених газом 2, замерзло 2.

Ще є невилплачені слідуєчі за помози:

3 року 1911 по бл. п. о. Н. Стефановичу \$1,000. Причина була подана вище.

3 року 1913 по бл. Василь Матвій Іван, від. 99 Р. Н. Союзу, \$500. Невиплачено, бо жадані помертні акта до них ще не є доручені Гол. Урядови Р. Н. Союзу.

3 року 1914 по бл. Сидір Дмитро, від. 28 Р. Н. Союзу, \$1,000. Не виплачено, бо жадані помертні акта ще не є доручені Гол. Урядови Р. Н. Союзу.

3 року 1914 по бл. Сентій Семан, від. 204 Р. Н. Союзу, \$500. Невиплачено, бо жадані помертні актів ще не доручено Гол. Урядови Р. Н. Союзу.

3 року 1914 по бл. Данилів Сенько, від. 225 Р. Н. Союзу, \$800. Невиплачено, бо жаданіх помертних актів ще не доручено Урядови Р. Н. Союзу.

3 року 1914 по бл. Сисак Юстипа, від. 158 Р. Н. Союзу, \$400. Невиплачено, бо жаданіх помертних актів ще не доручено Гол. Екз. Комітетови.

3 року 1914 по бл. Ярємко Настя, від. 250 Р. Н. Союзу, \$400. Невиплачено, бо жаданіх помертних актів ще не доручено Гол. Урядови Р. Н. Союзу.

3 року 1913 по бл. Максим Жилич, від. 25 Р. Н. Союзу, \$1,000. Невиплачено, бо доперішній назначений спадкоємець не належить до жадної класи спадкоємців, приписаних статутом Р. Н. Союзу.

Разом невилплачено всіх запомог на суму \$5,600.

За час двох літ суспендував і виключив гол. председатель за неплаченє розметів 8 відділів, 10 відділів розвазано, 3 відділи злучено з другими. Нових відділів приступило до Р. Н. Союзу 95.

Обовязком гол. председателя було провірювати всі акти помертні і просби о за помози. Все те виписував в окремі книжки.

Крім сего головний председатель давав ордери на виплати помертних і інших запомог: підписував чеки і асїгнати та виписував їх до своїх книжок;

видавав чартери для новоприйнятих відділів; подавав ріжні інформації сторонам і відповідав на ріжні інтерпелляції зі сторони адвокатів, судів і консултів; відповідав на писма членів і нечленів; число відписаних листів за послідні два роки виносить 2,120; полагоджував спори у відділах Р. Н. С. бутьто шсьменно бутьто особисто; ставав на розправах в суді;

провадив книгу спиртських фондів; за послідні два роки виплатив \$83,269.78; спиртський фонд числить з дн. 31. липня 1914 р. \$60,771.78.

Крім сего провадив гол. председатель книгу адміністрації реальности Р. Н. Союзу. Від марта 1911 р. т. є від часу, коли Р. Н. С. закупили на власність реальність в Джерсі Сіті, Н. Дж., виллинуто тигулом рентів \$6,932.11

процент від сего капіталу 262.67
Разом виносив дохід з реальности \$7,194.78
Виплачено на податки, обзбеченє і належність за воду 849.28
Чистий дохід з реальности \$6,345.50

Вартість дому wraz з прибудовою і перерібною вписила \$19,500. Коли відтягнемо від сего суми чистий дохід з реальности, то ціла реальність коштує тепер всего \$13,154.50. Протягом отже 6 літ дім може бути виплачений самими рентами.

(Дальше буде).

В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ“ можна дістати отсі, книжки релігійні.

Молитвенники і книжки богослужебні та релігійні.

Ангельський хор, збірник народ.-церков. пісень під нотч ч. I. . . 25

Ангельський хор, часть II. . . 5

Бог Надежда Моя . . . 1.00

Бог радость моя . . . \$1.40

Горі імієм серце . . . 34

Горі імієм серце . . . 1.10

Дорога . . . 1.70

Дорога, малий . . . 32

Дорога, малий . . . 1.00

Друг Душі . . . 1.30

Збірник найкрасших пісень церковних . . . 10

Коляди . . . 15

Молитвенник . . . 1.80

Новий Завіт . . . 2.00

Поманник за померлих . . . 10

Псалтир . . . 1.00

Хліб душі, латинським буквами . . . 84

Хліб душі . . . 60

Хліб Душі . . . 1.80

Хліб Душі, латинським буквами . . . 2.00

Адреса:
„СВОБОДА“
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Головний Уряд „Р. Н. Союзу“.

ПРЕДСІДАТЕЛЬ:

Дмитро Канітула,
Box 565, McAdoo, Pa.

МІСТО-ПРЕДСІДАТЕЛЬНА:

Марія Білін,
1710 W. 44th St., Chicago, Ill.

МІСТО-ПРЕДСІДАТЕЛЬ:

Василь Суван,
Whiting, Ind.

СЕКРЕТАР РЕКОРДОВИЙ:

Михайло Угорчан,
Box 76, Jersey City, N. J.

СЕКРЕТАР ФІНАНСОВИЙ:

Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

КАСІЄР:

Алексій Шаронь,
524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

В. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.

Стефан Миланович,
193 Grand St., Jersey City, N. J.

Мосиф Ялечко,
Box 156, Ramey, Pa.

РАДНИ:

Іван Глова,
521 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.

Николай Заверчан,
720 Charles St., Perth Amboy, N. J.

Володимир Наскис,
36 Sussex St., Jersey City, N. J.

Петро Мотало,
1436 W. Erie St., Chicago, Ill.

В. МIRON Данилович,
11 Chmielewsky St., Ansonia, Conn.

Андрій Гальчан,
257 Church St., McKees Rocks, Pa.

РЕДАКТОР „СВОБОДИ“:

Осип Стеткевич,
63 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗАВІДАТЕЛЬ „СВОБОДИ“:

Андрій Савна,
63 Grand St., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союзу“ на-
ходиться під числом 83 Grand St.,
(у власній будівлі) Jersey City, N. J.

ПРОСВІТНА КОМІСІЯ:

Др. В. Сіменюк, президент,
4105 N. Avers Ave., Chicago, Ill.

Е. Струтинська, секр.,
714 Bickerdike St., Chicago, Ill.

В. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.

Д. Андрейко,
147 Broad St., New Britain, Conn.

Др. І. Копистанський,
W. Pine St., Shamokin, Pa.

Ю. Павчак,
68 N. 8 St., Brooklyn, N. Y.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. Оголошення братських
мітингів поміщують у часописі безплатно, але
тільки один раз. Ті оголошення мусять бути в
руках редакції найпізніше в суботу перед ви-
ходом кожного числа. Оголошення брат-
ських балів, концертів, театральних представ-
лень і т. п. заваж прийняти ся до друку по 5
центів від кожної друкованої стрічки. Належ-
ність за ті оголошення треба слати наперед.

КРИСАЙД, ПА. Для 13. вересня с. р. відбув ся
важливіший мітинг 158. відвіду, на котрім зобра-
но отримати нових урядників: В. Пастернак, пред.;
Д. Скіцко, заст. пред.; С. Семенчук, кас.; Ю. Вер-
ний, заст. кас.; Ю. Шап, секр.; Ф. Сисак, заст.
секр.; М. Голинський і А. Голинський, трестіон;
В. Кітницький, капітан; А. Голинський, хорун-
жий; П. Семанюк і П. Іванюк, дозорці хорих; І.
Кануцук, джерник. — Ю. Шап, секр.

ЄЛТСВОРО, ПА. Бр. сьв. Арх. Михайла, від.
51, повідомляє всіх своїх членів, що на мітинг
дня 19. вересня с. р. вибрано на р. 1915 слідо-
чий новий уряд: Ч. Сута, пред.; М. Бурдзак, з.
пред.; К. Гес, секр.; М. Копац, з. секр.; І. Вой-
чик, кас.; В. Дорожак, з. кас.; П. Лаба, контр.; М.
Боднар, М. Вуйчик, А. Хома, С. Савчак, М. Голайт
і А. Шапський, радці; С. Оліяр, доз. хорих. — У-
ряд Братства.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. сьв. Володимира, від. 162,
подає до відомості своїм членам, що трикварталь-
ний мітинг відбудеть ся дня 27. вересня о год. 2-ій
допоз. З огляду на важні справи кожний член має
явити ся на мітинг, в противний раз заплата
шару 50 ц. а урядник \$1.00. — Ф. Демкович, пред.;
М. Іваніцький, секр.; А. Демкович, кас.

ВІПАНІ, П. ДЖ. Бр. сьв. Арх. Михайла, від.
301, повідомляє всіх своїх членів, що на мітинг

дня 19-го липня вибрано слідочий новий уряд:
Д. Кіцак, пред.; І. Бобик, секр.; Г. Сакала, кас.;
Д. Оріаня, з. пред.; А. Зятис, з. секр.; І. Юрич,
з. кас.; С. Фанок і М. Дорський, контр.; М. Бабак і
А. Вивинський, надз. хор.; А. Андрух, джерник.
— Д. Кіцак, пред.; Г. Сакала, кас.; І. Бобик,
секр.

КЛІВЛЕНД, О.

Начальник Тов. „Сокіл“, від. 336, повідомляє
всіх членів, що виправи гімнастичні будуть відбу-
вати ся кожного вітківка в гали парохіальній, по-
чавши від дня 29-го вересня 1914. Початок точ-
но о годині 7-ій вечером. Гарраді! — І. Клім.

УКРАЇНЦІ! ДОРОГІ БРАТА І СЕСТРИ!

прийдіть всі на

ЗАГАЛЬНО-НАРОДНЕ ВІЧЕ

яке відбуде ся

В НЕДІЛЮ 27-ГО ВЕРЕСНЯ 1914 Р.

о годині пів до 2-ї по полудні

в Manhattan Hall, 66-68 East 4th Street,
New York, N. Y.

а на вічу тим нарадимо ся, в який спосіб маємо по-
дати поміч старому краєви в теперішнім воєнним
нестачі, та як маємо боронити наш нарід перед
загибеллю.

За політ. Тов. „Українська Рада“:

А. Бучак, президент,

С. Чоснин, касір,

І. Добрянський, секретар.

НА УКРАЇНСЬКИЙ „БОЄВИЙ ФОНД“.

Заходом політичного Товариства „Укр. Рада“ в
Нью Йорку, відграв

Українсько-Народний Театр

В СУБОТУ ДНЯ 26-ГО ВЕРЕСНЯ 1914 Р.

в гали парохіальній 28 лет 7-ма улця
комедію в 4-х діях А. Володзького

„ХАТНЯ РЕВОЛЮЦІЯ“

Початок точно о 8-ій годині вечером.

Вступ вільний

лишень при вході приймати ся буде добровільні
жертви на „Укр. Боевий Фонд“.

Українсько-Народний Театр в Нью Йорку офі-
рував ся відграти на сю ціл цілком безкори-
сно вище наведене представле. Честь йому за се!
А ми всі а всі прийдім на се представле і за-
місць вступу зложім жертву на „Український Бо-
євий Фонд“. Переведемо мило сей один вечер і
сповинмо наш патріотичний обовязок. — Тож до
побачення, Дорогі Брати і Сестри, на сім представ-
ленні.

За „Українську Раду“ в Нью Йорку:

А. Бучак, президент,

С. Чоснин, касір,

І. Добрянський, секретар.

ПОЗІР ПІТСБУРСЬКІ РУСИНИ!

Під аярдом „Читальні ім. д-ра Івана Франка“
отвирать ся вечірна школа англійської мови для
дорослих. Ті, що хочуть користати з сеї школи,
нехай прийдуть дня 28. вересня с. р. о год. пів
до восьмої вечером до гаї при новій церкві на де-
сятій улци і Карсон, Савт Сайд, Пітсбург, Па.
Користайте ся з сеї нагоди. Гарраді!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ДЯКО-УЧИТЕЛЬ з добрими прикметами що до
співу, науки дітей, представлень і концертів, є до-
брого характеру, на що служать похвальні сві-
доцтва, пошукує посади від 1-го вересня. Ласкаві
оголошення просить слати: Theodore Jaworsky,
Box 477, Jeannette, Pa. 51 53

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ! З причини відіду
продам бучерню з усім знаряддям на дуже ви-
гідних умовах. По більшій інформації голотесь до:
D. Kwasiak, 178 E. 3rd St., New York, N. Y.
52—54

НА ПРОДАЖ 35-АКРОВА ФАРМА, дім на 6
кімнат з навісцем, коморою і іншими будинка-
ми, нові курники і др., 250 штук курей і гусей
і 2 корови. Земля добра. А багато корчів ягід.
Ціна готівкою \$2,100. Пишіть до: Elizabeth Rat-
ter, R. F. D. 6, Quakertown, Pa. 52-53

Пошукую свого вуйка ВАСИЛЯ ЗИМУ, котрий
має перебувати в Портланд, Н. Дак., Box 4, Зауч.
Держави. Я писав кілька листів до него на по-
вищу адресу, однак не маю ніякої відомості від
него. Хотби о ним знав, або він сам, нехай пише до:
John Kowalcuk, 58 Pine St., Ottawa, Ont.
Canada. 52-53

ДО ВІНАЙМУ ПЕКАРНЯ на полуднево-схід-
нім розі 2-ї і Аллен улци в Алаветта, Па., з
двома дуже добрими подвійними печами, і гарною
робітнею з всім потрібним устаткуванням. Штор в
урядженем. Випікаю тижнево около 25 бочок мукі
і доставляю печиво так Американцям як і чужин-
цям. Передм усі контракти з млинами, які були
заключені ще перед піднесенням ціни. Маю в запасі
досить мукі на 6 місяців. Продам дешево віз
і пару коней. Пекарню хочу відступити тому, що
я занятий в гресерні і агенції продажі реаль-
ностей.

Пишіть або голотесь ся до L. Sussman, 601
N. Second St., Allentown, Pa. 53 54

ПОВІДОМЛЕНЕ.

На численні запити членів У. Н. Со-
юза подаєть ся отсим до загального ві-
дома, що на підставі ухвали XIII. Гол.
Конвенції і згідно з вимогами законів
ріжних стейтів поступений податок (пі-
сля літ) буде побирати ся від членів пі-
сля того віну, який члени будуть мати з
хвилею заведеня сего податку.

Головний Уряд.
Українського Народного Союзу.

До пп. місцевих урядників Р. Н. Союзу
в Америці.

На підставі ухвали послідної XII.
Гол. Конвенції, вступне від новоприслу-
паючих, чи то на ціле посмертне, чи на
половину посмертного є слідоуче:

За члена від 21 до 30 літ	 \$0.50
За члена 31 літ	 \$0.75
За члена 32 літ	 \$1.00
За члена 33 літ	 \$1.25
За члена 34 літ	 \$1.50
За члена 35 літ	 \$1.75
За члена 36 літ	 \$2.00
За члена 37 літ	 \$2.25
За члена 38 літ	 \$2.50
За члена 39 літ	 \$2.75
За члена 40 літ	 \$3.00
За члена від 41 до 42 літ	 \$3.50
За члена від 42 до 45 літ	 \$5.00

Вп. місцеві урядники Р. Н. Союзу в
Америці а згідно секретарі (організа-
тор) мають застосувати ся до сеї ухвали
і відібрати від новоприслупаючих та
прислати до каси Р. Н. Союзу враз
з розметом і т. п. лист таке вступне, яке
вказує повисша табелька.

Не застосувались до сего, ново-
вступуючі не будуть прийняті а місцеві у-
рядники дотичного відділу наразять се-
бе на наслідки, приписані § 355-им стат.
Р. Н. Союзу.

Гол. Уряд Р. Н. Союзу.

ПОЗІР БРАТСТВА!

З огляду на се, що старий наклад книг для
місцевих відділів Р. Н. Союзу розійшов ся, Го-
ловний Уряд Р. Н. Союзу посправ ся о новий
наклад книг для місцевих відділів Р. Н. Союзу в
Америці після найдодішньої системи проважде-
ня діловодства.

Разом є ЧОТИРИ КНИГИ, а то: Метрикаль- на, вкладнова, насова і протонолова. Метрикаль- на (декларційна) книга коштує	\$3.00
Вкладнова книга коштує	\$2.50
Насова книга коштує	\$1.50
Протонолова книга коштує	\$1.00

Чотири книги поодинокі коштують \$8.00, а
хто всьме разом всі книги, платить \$5.00. Тож
тепер від нового року декотрі відділи Р. Н. Союзу
потребують вище згаданих книг. Котрий відділ
хоче мати одну або більше з вище вимічених
книг, має прислати належитість враз з розметом
до Гол. Уряду Р. Н. Союзу. Книги суь гарні і
додіні.

НАКЛАДОМ ДРУКАРНІ „СВОБОДИ“
видаєно з нагоди ювілею 100-літніх ро-
ковин уродин нашого Кобзаря:

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА
дуже гарний, поменшене портрету сла-
вного артиста-малюва Ф. Красицького
Величина 13×16 цалів. Портрет вико-
наний дуже удатно і на трьохлітніх папери
Ціна 20 цт. враз з пересилкою.

Хто до тепер не має еще портрету
Шевченка, нехай скористає з нагоди,
щоби міг прикрасити свою хату.

Замовлення і гроші (евент. в почто-
вих марках) належить посилати на а-
дресу:

„SVOBODA“,
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

АВГУСТИНА ШУМЛЯНСЬКА
ЕГЗАМІНОВАНА АКУШЕРКА
з довголітньою практикою в шпиталях європей-
ських і ЕГЗАМІНОВАНА в Нью Йорку.
Услуга кожного часу. — Зголошуватись прошу на адресу:
AUGUSTYNA SZUMLANSKA
176 E. 4th Street, New York, N. Y.

В друкарні „Свободи“ можна набути дуже
гарну штуну п. з:

„СВЕКРУХА“

Са штука надаєть ся для аматорських вистав
Осіб виступає сім.

ЦІНА ЗА 7 ПРИМІРНИКІВ
враз з пересилкою \$1.50. Поодинокі 25 цт.

Замовляйте:
„SVOBODA“
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

УКРАЇНЦІ В ШІКАГО!

Маєте судитись, або яку справу?

За Вас заступлять, оборонять і дадуть найлучшу
пораду

Д. В. Борн, повноважений адвокат і його помічник
Українець Д. Л. Орловський.

518-19 ASHLAND BLOCK
cor. Clark and Randolph Streets,
CHICAGO, ILL.

Telephone Central 1468.

ПОНАД ВСІ ЛТКИ.

Вп. Джан Драгота пише у своїм ли-
сті слідоуче: „Моя жінка була від дош-
шого часу хора. Але коли почала ужива-
ти Трінера Американський Еліксир Пір-
кого Вина, чувєть ся добре і є зовсім здо-
рова. Для неї Трінера Американський Е-
ліксир Піркого Вина є ліпший ніж всякі
ліки і лікарі з поважанем: Джан Драго-
та, Сонора. Віс.“ Дякуючи за сей лист,
мусимо від себе додати, що сей лік є зов-
сім чистий і дає дуже добрі висліди май-
же у всіх хворобах. В несподіваних хори-
бах, на случай браку апетиту і на случай
ослабленя поручаємо сей лік. По всіх
друготарах.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
(Adv.) Chicago, Ill.

Уживайте Лініменту Трінера на всі
болі сугавів. Ціна 50 ц.; з поштовою пе-
ресилкою 60 ц.

КУПУЙТЕ! НОВІСТІ! КУПУЙТЕ!

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ
ЛИСТОВІ ПАПЕРИ

На кожнім листі находить ся відповідний віршич
прикрашений гарною триколіровою вишетою в
народних мотивах і три сторінок лінійованих до
писання.

Ціаість складаєть ся з 26 різномодних листів по-
ділених на дві серії.

Перша серія містить слідоучі листи:

Число 1.	Лист сина до матері.
2.	„ сина до батька.
3.	„ до родини.
6.	„ до нареченої.
8.	„ друга до друга.
10.	„ брата до сестри.
12.	„ брата до брата.
13.	„ матери до сина.
15.	„ батька до сина.
17.	„ мужа (емігранта) до жінки.
19.	„ молодця до дівчини.
22.	„ до товариша.
23.	„ до кума.
25.	„ залюбленого до незнайомої.
26.	„ до старого приятеля.

Ціна за 15 листів першої серії враз з конвертами
45 центів.

Друга серія містить слідоучі листи:

Число 4.	Лист доньки до матері.
5.	„ доньки до батька.
7.	„ до нареченого.
9.	„ сестри до брата.
11.	„ сестри до сестри.
14.	„ матери до доньки.
16.	„ батька до доньки.
18.	„ жінки до мужа (емігранта).
20.	„ дівчини до хлопця.
21.	„ до товаришки.
24.	„ до кума.

Ціна за 11 листів другої серії враз з конвертами
36 центів.

Ціна за обі серії разом 75 цт.

Поодинокий листок коштує 4 центи.

Пересилку оплачуємо самі.

Для перепродавців даємо значний опуст.

Замовлення враз з належитістю (привіжмаємо та-
кож поштової марки) належить вислати на адресу

„SVOBODA“
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Telephone на лістці ч. 339-W. Jersey City.

ЛЮДВИКА ВІСЬНІВСЬКА
179 BAY ST., cor. HENDERSON ST., JERSEY CITY, N. J.
ДИПЛОМОВАНА АКУШЕРКА В КРАЮ І АМЕРИЦІ.

Услуга кожного часу. Порада даром. 33x45

ДОБРА НАГОДА!

\$5.000 річно можуть легко принести фар-
ми, які ми продаємо. Можливо о сім
Вас переконають, коли Вас се зацікавить. Чо-
тири разовий збір до рона. 53—54

По більшій усьляві голотесь до:

First La. Foreign Agr. Society,
Rooms 104-105-106 Burgwin Building,
424 FOURTH AVE., PITTSBURG, PA.

„Anchor“ (якор) є символом надії
і такий, що є дітнинен неварльгією. ревма-
тизмом, перестудженем, подагрою, ін-
флюенцею або іншими подібними хори-
робами, можуть певно надіяти ся на ви-
здоровленє через уживанє світової сла-
ви Dr. Richter's Anchor Pain-Expel-
ler. 25 ц. і 50 ц.

(Adv.)

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ГРАЮТЬ АМАТОРСЬКІ ПРЕД-
СТАВЛЕННЯ.

ПЕРША РУСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Політе великий склад першорядних нарядних русько-
українських і інших риз до різних костюмів на також по-
сильні прибори до характеризованя осіб, як: перуки, ало-
си, борода, аси, шапки і т. п. Риз-ті ліпозичаємо по
дуже низьких цінах. В ньюйорській околиці уюрьсько-
ї характерну аманторську відомість до дати твоя на
свіді. При замовленні треба прислати спис осіб і потріб-
них річів. Заволення треба прислати що найшвидше в дні
перед представленням на адресу:

СЕРІЯ ПЕРЕСИЛКИХ ЛІСТКІВ.

1) Т. Шевченко (з портрета Кресті-
кова). 2) Шевченко в моголім віці.
3) Шевченко в неволі (з власноручного
портрета). 4) Розинка хата Т. Шевченка.
5) Могилка Т. Шевченка в Києві над
Дніпром.

**5 КАРТОК 15 ЦЕНТІВ
ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ.**

Картини виконані в трьох кольорах
і прикрашені зображеннями в народних мо-
тивах.

Для тих, що замовляють більше число
карток даємо оцук.

Сі карти можна розподувати при
всіх нагодах: на концертах устроєно-
вих в пам'ять Т. Шевченка, на пред-
ставленнях і приватно.

Спішіть з замовленнями на адресу:
„SVOBODA“
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і То-
варств до вписування
місячних вкладок, можна дістати в друкарні
„Свобода“ по ціні 7 цнт. штуки.

НАЙЛІПША РОЗРАДА НА СМУТОК!

Переконайтеся, читаючи сю рідку оферту!
Наш знаменитий 40-доларовий фонограф
продаємо тепер лише за \$17.50 разом з 12
кавалками руських співанок даремно.
Наш знаменитий найновіший \$60.00 фонограф „PERFECTO“ лише за
\$22.50 разом з 20 кавалками руських співанок даремно.
Найбільший склад руських машин з трубою і без труби,
з безплатними доплатами численних співанок, до різних май-
таньших цінах на малі і легкі плати

ПО \$1.00 НА МІСЯЦЬ.

До кожної машини додаємо писемну поруку на повних 10 літ.
Преспірації і ціліні презента даємо кожному купуючому, котрий собі ви-
брав з нашої багаті премійової
дисті. Віддайте нас в нашій складі, який є все отворити, не вилучаючи веділі і сьвіт до 10-ї години
вечер або щитіть по найновішій ціні до: ІВАНА РУДЕНСЬКОГО, Дир. 46.

International Phonograph Co., 196 E. Houston St., New York, N. Y.

R. J. Glick Агент
воєкращий
від огня.

Офіс входить ся — 39
WILLIAM MCCONNEL BUILDING
CHAMOKIN, PA.

ЦІННИК КНИЖОК.
які можна дістати в друкар-
ні „Свободи“:

Америка 15
Американець, веселий
образ з життя народу 15
Ворба кляе і чому робіт-
ники організують ся 15
Бери та читай 30
В Старім і Новім краю 25
Весела книжочка з о-
бразками 35
Гостина сьв. Николая,
драматична гра для
літій 10

ШКОЛА АКУШЕРІЇ!
УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІ В НАШІЙ ШКОЛІ,
АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКИНЧЕНО ВИ-
ДАЄМО ДИПЛОМ. Літимо успішно всі
слабости мушій, жіночій і дитячій Акушеру:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery,
229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y.
Telephone: Stuyvesant 933.

Доля галицької сироти 30
Дещо про звір'ята 10
Дещо про права і суди 15
Емігрант 15
Журавлі 10
Житє, зарібки, організа-
ції і т. п. в Злучених
Державах 15
Жіночий язик. — Не-
вдалий лич 15
За Сестрою, повість .. 35
З кого ся насмівають,
з того люди бувають.
— Посол Петрипан.
— Молодий адвокат
Зуб за зуб 10
З ріжних лив 15
Казки за Циганів 10
Коротка історія Руси .. 10
Капітал і праця 10
Казки про Жадів 15
Книжочка рахункова .. 50
Марія 10
Многострадалий на-
род 20
Напад на Січ 5
Народний рух австр.-у-
горських Русинів .. 15
О підземних скарбах
Оповіданє про Алі Ба-
бу і сорок розбійників
Оповіданє про заздрих
богів 10
Покуса 10
Під прапором свободи.
Вибір патріотичних
декламацій 30
Про нутро землі 25
Пісні про Канаду і Ав-
стрію 40
Про кінєць сьвіта 15

Прийм і нугар, опові-
данє 30
Розмова Поляка з Р-
сино 15
Релігійні вірованія
Ринар і смерть 10
Руський шукар, 212
гарних шук до заба-
ви 15
Русько-англійський тлу-
мач 10
Стріляй на смерть, ро-
бітничка драма 10
Страйк 10
Слово ч. 5. 10
Слово ч. 6. 15
Страшна пімста 10
Смерть 10
Степові люди 10
Товарнська ворожка
Хто з чого живе 15
Хлопська доля 10
Через кордон 20
Які то є люди на землі,
з 20 образами 50
Як мужик ходив до паря
правди шукати 10

Замовлені книжки арешта-
м зоротовою поштою. Гроші падають
присилати вперех. Для тих,
хотять знатись розподілені те-
жко, даємо заціпний оцук.

SVOBODA
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

\$19.00 ДАРОМ!

Купуючи годинку впрот в фабриці,
защадите наменше \$19.00, а се тому,
що в шторах Ви залатите за таку го-
динку \$25.00, підчас коли наша фабрика
ціна за сю годинку вноситься всего \$6.00.
Сяга хочете купити таку 25-доларову
годинку за \$6.00, вититі сей образець
і пришліть нам враз з Вашою докладною
адресою, а ми вишлемо Вам сейчас го-
динку в гарній плюшовій касетці до віль-
ного оглянечя.

Запівняємо Вас, що кожний купуючий
у нас годинку нічого не ризикує, бо має
право оглянути годинку і пересвідчитись,
чи ся годинка с такою, як ми представ-
ляємо. Коли переконались, що ся годинка
дешо вартує \$25.00 і що вона є 14 K.
Gold Filled, гарантована на 20 літ і має
славний сьвітловий осеразок, тоді запла-
тите агенту \$6.00 і мільна центів за
пересилку.

Направляємо наш годинки даром через 20 літ, або винісимо на нові.
УВАГА! Ілі жидіне вислаємо великі ілюстровані каталоги.

NATIONAL COMMERCIAL CO.
90-92 W. Broadway, Dept. 70, NEW YORK, N. Y.

**СПРОБУЙТЕ НАШОГО ФО-
НОГРАФУ З МІСЯЦІ БЕЗ-
ПЛАТНО!**

Коди він не буде таний, як ми пред-
ставляємо, то зверніть намі. Ся проба не
буде Вас коштувати ані цента. Тисячі на-
ших кустумерів пересвідчилися, що наш
фонограф с чайлішим.

Гаранція на 15 літ.
24 і 50 пісень даром.
Продаємо всі наші звичайні фоногра-
фи на сплату по \$1.00 місячно. Також
продаємо за готівку наші спеціальні фонографи.
Можете купити у нас фонограф дешевше як деінде, бо ми є самі фа-
брикантами

Пішіть до нас, а ми вишлемо Вам сейчас гарний ілюстрований каталог.

ROYAL PHONOGRAPH CO.
91 E. 4th St., Dep. 5, NEW YORK, N. Y.

Стережіть ся без-
вартісних підробле-
них ліній а купуй-
те лиш правдивий
Richter's Pain-Ex-
peller з торгове-
льною маркою Якор,
яка є побіч пред-
ставлена.

Фляшочки по 25
50 центів так в
кожній аптеці як і
впрот від
F. Ad. Richter & Co.,
74-80 Washington St.,
NEW YORK, N. Y.

\$2.00 МІСЯЧНО.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.
Позаяк у нас осталося значне
число 75-доларових говорючих
машин, які неспродано, тому ми ріши-
ли випродати сі гарні грамо-
фони з 50 руськими піснями
по \$31.25 — з гаранцією
на 10 літ.

Коди Ви хочете бути удо-
воленими, звертайтеся лич
до вашої фірми, яка існує
вже від 20 літ і яка здо-
була собі довіру і повагу в
Злуч. Державах і Канаді.
Пришліть \$5.00 на задаток
а ми сейчас вишлемо Вам
сей гарний інструмент.

Продаємо також много
ниших грамфонів на сплату по
\$2.00 місячно. — Надайте
нашого безплатного катало-
га музичних інструментів.

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
308 GRAND STREET, NEW YORK, N. Y.

**До хорих
Русинів
по всіх за-
кутках
Злучених
Держав!**

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціаліст зі старого краю
поручає всім терплячим Русинам, та
мущинам як і жінкам свої успіш-
ні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найвплив-
шим успіхом ревматизм, всіні не-
домаганя мюдуанів, неугру утроби,
нірок; згублене жил, гемороїди,
структуру або зжужене мочевого
каналу, неугру венеричні, акрізю
всілякі наслідки тайних неугру,
неугру шкіри, ріжні затрося крові
і т. д.

Доконує всіні найтатіші операції
мущин, жіночій і дитячій в своїм
офісі або в домі пацієнта, спеціаль-
но же на пропукунку при помочи
спеціаліста з Відня.

Сяга би хотів не міг прийти асо-
бисто, нехай опіше листово з по-
ним доірем свою неугру, а вістане
овісину і безплатну пораду.

На відповідь залучіть поштовою
марку.

Dr. B. HONENBERG
304-2nd Ave., (між 17 і 18 ул.),
NEW YORK CITY.

Година офісові: поуденно від 8-ї
рано до 8-ї вечер.

**В КОЖДІЙ ХВИЛИ МОЖЕТЕ МАТИ КРАСНУ
МУЗИКУ І ВЕСЕЛУ ЗАБАВУ ДОМА.**

Напишіть до нас а пішлемо Вам красний,
на 5 літ гарантований грамофон, враз з 32
кавалками найкрасших пісень і музик, які
самі хочете, на виплат і з правом 8-місячної
проби. Хто буде по пробі задоволений, той
буде виплачувати, — хто не буде задоволений,
не буде нічого платити.

Пішіть по інформації, залучіть марку на пересилку каталогу до:
Liberty Commercial Co., Dep. S. 233 E. 14th St.,
New York, N. Y.

УВАГА: Кому ложити на сьрці його власне добро, той у власнім інтересі
нехай згодується ся до нас по купно грамофону, як однокот русько християн-
ської фірми, загальною знамою з доброго товару і сьписної обслуґи.

Заки підете до чужих — запитайте своїх!

**ХОРІ ЛЮДИ! Чи стратили Ви терпінє, яке
мали з причини Вашої неугри?**

День за днем, тижнями та місяцями, чи-
сць за місяцем, рік за роком, ламане
собою, кілько хорих і уже вилічені, а ніль-
но хорих укресиве житє. Моли Вам жите
надійло через пробоване так званий лі-
ні і відчуваете, що з Вами не гірше
в танім разі сьейчас зверніть ся до ста-
рого опитного спеціаліста.

Він дасть Вам даром пораду, що Вам
робити, щоб спасти жите і обясни-
ти Вам неугру. Лічу уже 20 літ з найліп-
шим результатом всі неугри, як: десеса,
затроєне крові, гемороїди, біла мюдуна,
сєрця, легких, печінок, почки і т. д. Де
неугру полових і нервових маю більш
знати електричний апарат і Хірургію, за-
поможи нотих перелазити Ваші ви-
трішні орсни. Не кождий доктор має ілі
апарат, далого, що сьв. Хорі, Хіру-
гиче розсуджуване мочи. Не відкладайте
до завтра, а сьейчас прихдіть до заісно-
го лікаря:

Dr. L. LANDES,
140 East 22nd St., New York, N. Y.
betw. 3rd & Lexington Ave.
Приймає сьв. Хорі в гаринах: від 10-ї
рано до 8-ї вечер, а в нєділі від 10-ї
рано до 4-ї поуд.

Особливих
7 ПОЖИТОЧНИХ
РІЧІЙ ВАРТОСТІ
\$25.00
лиш за
\$5.95

ГРОШІЙ НЕ ВИСПЛАЙТЕ ГРОШІЙ НЕ ВИСПЛАЙТЕ.

Найбільший випадок, яка коли була. Ріжні випадки в тих літах. Ціни і
знакомити покупиці з ланними випадками застатились годинами і мільо-
німи, ми пішлемо сьв. Хоріу графічний початок збо мущинам тодішній
осередком вислуженням догосподарським калітнім за \$5.95, а догосподарським
близького революцери на 7 вістрів, личку Гавина циганів, ніль, алачів
брошу, шильовку — зовсім ДАРОМ. ПОРНА ГАРАНЦІЯ. Сяга жидіне
с вартості \$15.00, другі річі \$10.00. Не купуйте дешевих річей асина,
всьєред огляньте нєні годинки. **СПЕЦІАЛЬНІ ПЕРЕСИЛКИ.** Пішіть нас
се опіслонє і подіть сьвою адресу а ми пишлемо Вам сьв. Хоріу збо
оглянені і на пробу. Коли Вам подобається, заплідіть агенту \$5.95 і пішіть
пересилку. — Пішіть сьейчас: **Finleigh & Co., 1160 Avenue Bldg., Chicago, Ill.**

Dr. WARD
СПЕЦІАЛІСТ
МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ

Мои кількитицятлітня прак-
тика є до Вайолі розпоряджистости.
Лічу найновішими методами всі
секретні неугри, сифіліс, затроє-
не крові, утрату жіночості,
пропукунку, розширене жил, ви-
сушенє, обезсиленє, ревматизм,
гемороїди, як також неугри мі-
кура і нирон. ціни умирковані.

Сяга другі лікарі не помо-
гли Вам, прийдіть до мене на
пораду. Зовіканє є безплатне.
Пораду даю даром. Прийдіть
відвідати мій анатомічний музей
і побачити зодовіка здорового
і в хорі. Інтересне і поуча-
юче. Вступ вільний.

Dr. Ward
417 Sixt Ave., New York
Bet. 25th and 26th Sts.

Години: щоденно від 9 р. до 8
веч; в нєділі: від 10 рано до 2 пн.

РУСИНІ ПІТСБУРГА!
Чи Ви знаєте
ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та личіть
скадати свої ошадности в стей-
товім банку на розі улиці
24 — CARSON і 14-01.

Сей банк є одним з найстар-
ших і найвпливистих банків, що
цілковито забезпечує Ваші ошад-
ности. У нас складають ся гроші
ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СІРІТ-
СЬКІ і ин. Кожний, що має у нас
гроші, отримує на бажанє звіт
стейтових контролів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАР-
ТИ на найліпшій лінії, а ГРОШІ
до краю вислаємо по поштовім
курсі.

German Savings & Deposit Bank
COR. 14-01 & CARSON STREETS,
SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.
И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Бучак, урядн. банк.

ПОЗІР! НЕ ПЕРПУСТИТЬ СЕІ РІДКОЇ СПОСІБНОСТІ!
В СІМ МІСЯЦІ ЛИШЕ

\$45.00-ий фонограф лише за \$15.00!
А також і великий вибір машин всіляких систе-
мів разом з 50 кавалками музичними, руськими
і т. д. цілком даром! ПО \$1.00 НА МІСЯЦЬ!

Вільна проба через повних 3 місяці.

**НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД РУСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ РЕ-
КОРДІВ І ПЛИТ У ВСІХ ЯЗІКАХ!**

Плати як можеш і весели ся ціле житя! Цінники вислаємо безплатно.

ОМЕЛІЯ ПОРАЙНО, Д. 341.

INDEPENDENT PHONOGRAPH CO., 101 Essex St., New York, N. Y.

**БЕЗ ДОКТОРА І ЛІКІВ, ЕЛЕКТРИЗУЙ СЯ І БУДЬ ЗДОРОВИМ.
МАЙ ВСЕ ДОКТОРА В ДОМУ!**

Той апарат електрично-медичний поучений сьв. че-
рез всі поваги лікарські яко необхідна метода ліченя
Ревматизму, Невралгій, Болей в кривках, плечах, ногах
і взагалі у всіх хоробах тіла і нерві.

То машина здоровля. Коли Ви хорі, не личте за-
ради лікаря, а спробуйте собі апарат електричний і
суть узадовляючий як через сьвоє тіло, а будете
здоровим і здатним до праці. Машина вистарить на
мільна літ, готова до ужити. Вислаємо взнаки як
ужити.

Ціна апарату від \$6.00. Пришліть 1 долляр, а ма-
шину Вам вишлемо.

"ELECTROPATHIC CO.", Room 1308, 150 Nassau St., New York, N. Y.

Професор Доктор Дайч.
доктор медицини лічить успішно
всілякі слабости мушчин, жіночій
і дитячій. ПРИЙМАЄ ЩОДЕННО ДО 8-ї
ГОДИНИ ВЕЧЕРОМ.

DR. C. DEUTSCH,
229 E. 14th St., Dpt. S. New York City.
Tel.: Stuyvesant 933.

ПЕТРО ЯРЕМА
руський погребник
визвоичає керчі на весілля, гре-
стивні і всілякі хругі забави.

115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568

ПРИЇДЖАЙТЕ І КУПУЙТЕ ФАРМИ НА РУСЬКІЙ КОЛЬОНІЇ В МІЛВІЛ!

Добра пора оглянути тепер землю і наочно переконатися, які є урожаї на фармах в Руській Кольонії в Мілвіл. Тутешні фармери переконали оя, що земля в Мілвіл родить два рази до року. Тому земля має тут для фармера подвійну вартість. Прийдіть самі і переконайтеся!

Земля на Першій Руській Кольонії в Мілвіл надає ся передівсім під управу ярин. З огляду на се, що фарми положені недалеко великих міст, тому і збут ярини легкий а ціни корисні.

Хоч в цілм краю панує тепер безробітє, то фармери в Мілвіл на безробітє не парикають, бо в місті Мілвіл є фабрики і роботу знайти не тяжко.

Цимало і наших земляків побудувало вже гарні доми (не лянди) і розвелі вже красне господарство на своїх фармах. Недин з них може похвалити ся дуже добрими урожаями.

Перехвалювати землі в Мілвіл ми не думаємо. Прийдіть! Власними очима огляньте фарми і урожаї, та самі після сего оцініть вартість землі! Ми певні, що сьейчас без довшого надуманя набудете фарму!

Одно лише робимо застереженє: Напоєю цілю є згуртувати в Мілвіл наших чесних Земляків і утворити велику кольонію Русинів. Тому неробам, які привикли до легкого і гулячого жи-
тя, приїжджати до Мілвіл не радимо; таким наша компанія землі не продасть!

ЦІНА ФАРМИ НЕЗВИЧАЙНО НИЗЬКА! СПЛАТИ ДУЖЕ ДОГІДНІ!

Пять АКРОВА ФАРМА коштує всего \$400.00. Щоби дати нагоду Землякам легко набути фарму на власність, продаємо їх на найдогіднішій сплаті: ЗАДАТОК В ГОТІВЦІ ВСЕГО \$200.00, А РЕШТУ РОЗПЛАДАЄМО НА МІСЯЦІ РАТИ ПО \$1.00 ВІД ОДНОГО АКРА. Хто хоче, то може купити фарми, які числять більше ніж 5 акрів. ДЛЯ ЛЮДИН, ЩО МАЮТЬ БІЛЬШУ ГОТІВКУ, МАЄМО НА ПРОДАЖ БОГАТО ФАРМ ВНЕ ГОТОВИХ ВРАЗ З БУДИНКАМИ, ГОСПОДАРСЬКИМИ ЗНАРЯДАМИ І ІНВЕНТАРЕМ — В РІЖНИХ ЦІНАХ І В РІЖНИХ РОЗМІРАХ. Перед приїздом пішіть на адресу менеджера компанії, п. Василь Матюка, 326 W. Main St., Millville, N. J. Найдогідніші дні: субота, неділя і понеділок. Стережіть ся всяких неевених і підкупливих агентів а вчлостіть ся впрот до офісу компанії.

АДРЕСА ОФІСУ В МІЛВІЛІ:

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Sts., PHILADELPHIA, PA.

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
MILLVILLE TRUST BUILDING, 19-20 High Street, Millville, N. J.